NĂM THỨ MƯỜI LĂM, — SỐ THỨ 5158

MỖI SỐ : 0$04

NGÀY THỨ BẢY 24 SEPTEMBRE 1927

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL «INDOCHINE» N° 7093

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	8$00	[illegible]	2$60	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction
doivent être adressées au directeur
68, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
Téléphone n° 150

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière pages
Une seule insertion . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées . . . 0$20 la ligne

Mấy điều nên chú-ý về nghề giồng mía

Mía là một thứ nguyên-liệu để làm đường tốt thứ nhất, mà đường là một thứ thực-phẩm rất nhu-yếu cho nhân-loại trong thế giới ngày nay; vì người ta sống về nhiệt-khí, mà đồ ăn sinh nhiệt cần phải có đường. Ta thử coi những đồ thực-dụng hằng ngày, nào làm thuốc bằng đường, nào nấu-nướng gia-vị bằng đường, nào làm bánh, làm mứt, làm kẹo bằng đường, nào pha sữa, pha chè, pha cà-phê bằng đường, không mấy người trong một ngày khỏi dùng đến đường; nhất là người Âu Mỹ lại dùng đường nhiều lắm. Cứ xem trong mấy năm tranh-chiến vừa rồi, tổng-ngạch sản đường trong thế-giới giảm mất vài phần, mà giá đường đắt lên gần gấp hai trước, thì đủ biết cái giá-trị nhu-yếu của nó là thế nào, mà nghề giồng mía để làm đường thật là có lợi vậy.

Mía là một loài thực-vật ở xứ nóng, những xứ lạnh không giồng được: cho nên ở Âu-châu phải giồng thứ củ cải đỏ, gần đây người Nhật-bản có giồng ở Mãn-châu một thứ rau ngọt để thay chất mía mà chế thành đường; song những thứ ấy khó giồng nhiều được và lại thành chất đường ít, mà vị ngọt cũng kém; nghề làm đường vẫn phải lấy mía làm nguyên-liệu quí hơn.

Ở những xứ nóng như Nam-mỹ-châu Nam-phi-châu; Ấn-độ và Nam-dương quần-đảo cũng đã có giồng được mía nhiều; nhưng kể tổng ngạch nhu-yếu đường ở trong thế-giới bây giờ, thì nội mấy xứ ấy cung-cấp chưa đầy phần nửa; cần cho đủ sự nhu yếu thì dẫu có giồng mía nhiều mà chế ra đường nhiều hơn nữa cũng chẳng khi nào lo thừa.

Nước ta khí-hậu nóng bức, là một xứ giồng mía rất thích nghi; phàm những nơi cao ráo thoát nước như đất bãi, đất đồi, toàn là đất giồng mía cực tốt; mà những đất như thế, hiện ở trong nước ta, các vùng trung-du, các miền duyên-giang, duyên-hải còn biết bao nhiêu là chỗ bỏ hoang. Nghề giồng mía ở nước ta bây giờ tại Bắc-kỳ thì tỉnh Hưng-yên, Hà-đông, Sơn-tây, Vĩnh-yên, Ninh-bình và Phú-thọ, tại Nam-kỳ thì mấy tỉnh ở phía đông là Biên-hòa, Gia-định và Thủ dầu-một, tại Trung-kỳ thì Thanh-hóa, Quảng-nam, Quảng-nghĩa, Bình-định và Phú-yên có giồng được kha khá, song cũng chỉ xứ nào làm được vừa đủ dùng xứ ấy hoặc bán quanh trong nước mà thôi; duy Quảng-nam, Quảng-nghĩa và Phúc-yên ba tỉnh vì đất cao nhiều, cấy lúa không được, nên chịu giồng mía được nhiều hơn mấy chỗ khác, mỗi năm có thứ đường đem xuất cảng ước giá được trên một triệu quan tiền Tây. Ấy có ba tỉnh có giồng được mía khá nhiều nhiều mà mỗi năm trong nước đã lợi được món tiền thu nhập như thế; nếu những đất bãi đất đồi ở các vùng trung-du, thượng-du các miền duyên-giang, duyên-hải còn bỏ hoang vô số, mà khai khẩn được hết, thành ra những đồng mía mênh mông, lò đường nghi ngút, thì cái lợi-nguyên vô cùng vô tận ấy mỗi năm thêm được biết bao nhiêu cái số tiền thu nhập cho quốc-dân ta.

Ôi! nghề giồng mía quả là một mối lợi lớn cho nhà nông, mà người mình nhờ được khí-hậu tốt, ruộng đất nhiều, lại rất thuận tiện về nghề giồng mía. Ta nên cố sức về cái nghề thuận tiện ấy, dụng công đã dễ, mà thu lợi được phong. Kìa các nước bên Âu-châu, Hoa-kỳ, Nhật-bản và Trung-hoa đều là những xứ lạnh giồng mía được ít, nên buộc phải năm nào cũng mua thêm đường ở mấy xứ nóng về mà dùng; bên Nam-mỹ-châu và bên Nam-phi-châu nhờ giồng mía càng ngày càng nhiều mà hưởng lợi không biết thế nào mà kể. Khí-hậu ta có khác gì họ, ruộng đất ta có kém gì họ, mà ta bỏ hoài bỏ phí, để lợi-quyền lũng-đoạn hết ở tay người.

Kẻ viết không phải là nhà nông học chuyên môn, nhưng vì sự ích lợi của quốc dân ta, nên cũng cứ biết đâu thì nói đấy. Quả quốc-dân ta biết lo giồng mía nhiều để thủ lợi, thì có mấy điều cốt yếu trong nghề giồng mía, tưởng ta cần phải lưu tâm.

1° *Cách lựa giống.* — Mía ở qua-oa (Java) mỗi mẫu làm được tới năm sáu ngàn ki lô đường, mà mía của ta xưa nay mỗi mẫu chỉ được hơn hai ngàn ki lô đường mà thôi, sự thua sút ngươi đây là tại giống mía xấu. Sau này ta nên xin với sở canh nông nhà nước tìm giống mía nào thật tốt mà mua về cho ta giồng thử để dần dần cải lương giống mía của mình.

2° *Cách ép đường.* — Ép đường theo lối Tây, dùng sức máy thì được đường nhiều mà công việc chóng, theo lối ta dùng sức trâu thì được đường ít mà công việc chậm. Ta hãy nên thử dùng thứ máy quay tay cũng không tốn hơn tiền mua trâu cho lắm, mà bớt bao nước đường, bớt phí thời khắc, chắc có lợi hơn lối cũ của ta nhiều.

3° *Cách lọc đường.* — Đường đen của ta bán ra ngoài dẫu rẻ mà ta mua đường trắng của ngoại-quốc bao giờ giá cũng cao đến quá gấp hai. Cách lọc đường trắng có lọc bằng một thứ hóa-học gọi là « noir animal », ta có thể thí nghiệm để cải lương cách lọc [illegible] được công xưởng to, sắm được cơ khí đủ, làm thành đường trắng để bán ra ngoài, cũng có lẽ đủ được đường trắng cho trong nước ăn dùng, khỏi mua đắt của ngoại-quốc.

Dám mong các nhà nông ta chú-ý về nghề giồng mía cho nhiều, biến-hóa những ruộng đất hoang-nhàn mà làm thành ra đồi tiền bãi bạc, thật là một cái hi-vọng tốt cho nông-nghiệp nước nhà vậy.

T.

Américan légion ở Pháp

Một đoàn binh-sĩ Hoa-kỳ đã đến Verdun, và một đoàn khác đã đi thăm Reims; tại nhà thị sảnh Reims có đặt lễ nghênh-tiếp; M. Tardieu tổng trưởng bộ Công-tác có đọc một bài diễn văn bằng tiếng Anh, ông kể rõ các sở về các nơi người Đức hủy hoại trong các miền bị quân Đức xâm chiếm, và kể công việc của nước Pháp đã tu phục xong.

Américan-légion có đặt đại tiệc mừng quan Giám-quốc Doumergue.

Ngày hôm thứ tư đại tướng Pershing và 400 binh sĩ Hoa kỳ có đến thăm chiến trường Verdun, M. Poincaré từ nhà nghỉ mát ở nhà quê của ngài tại Sampigny có đến để nghênh tiếp binh sĩ. Khi dự tiệc, M. Poincaré có đọc một bài diễn-văn nhắc lại cái chức vụ của thành Verdun trong cuộc thắng lợi của Đồng-minh; ông có nói cái tình đồng bào đồng trạch không phải ngẫu ngủi một ngày mà hết được. Cái cảm tình hoạt bát ấy phải đè nén những sự lợi hại xung đột nó sinh ra sau cuộc chiến tranh kinh thiên động địa mới rồi. Người Hoa-kỳ ai đến nước Pháp cũng được nghinh tiếp một cách thân ái, và những người đã vì nước Pháp mà tốn đến giọt máu đào, thì đối với tấm lòng thân ái của Pháp, lại có một cái địa vị đặc biệt vậy.

Ngày hôm nay *Américan-Légion* lại họp kỳ hội đồng thứ ba do đại tướng Marinux chủ tọa.

CUỘC THÔNG THƯƠNG CỦA PHÁP VỚI HOA-KỲ

Bộ nội-vụ của Hoa-kỳ công bố rằng chánh-phủ Hoa-kỳ đã báo cho bộ ngoại giao ở Pháp biết rằng nếu chánh-phủ Pháp bãi các thể lệ riêng về hàng hóa Hoa-kỳ nhập-cảng Pháp, thì chánh-phủ Hoa-kỳ quyết nghị tăng quan thuế về sản vật Pháp; Báo thư ấy lại có đính theo một bản kê các ngạch quan-thuế mới, nếu chánh-phủ Pháp không ưng lời của chánh-phủ Hoa-kỳ, thì chánh-phủ Hoa-kỳ sẽ thi hành các ngạch quan thuế ấy. Nếu nước Pháp muốn điều đình với Hoa-kỳ để lập một bản giao-ước thương-mại, thì chánh phủ Hoa-kỳ muốn rằng các đại-biểu đến họp ở Washington hơn là ở Paris.

A. R. I. P.

Trận bão dữ dội ở Nhật về trung tuần tháng Septembre

Trong vô tuyến điện trước đây đã báo tin về trận bão dữ-dội ở Nhật-bản trong độ trung tuần tháng septembre mới rồi, nay trong báo Opinion ở Saigon lại có tin sau này:

Osaka ngày 15 septembre. — Gió mưa dữ dội như đổ nước xuống, và ở miền tây đảo Kiushiu lại đổ cây nước, quận Kumamoto bị hủy hoại hết nhẵn. [illegible] sau cùng, thì 750 nóc nhà bị trôi đi mất, 200 nóc nhà bị ngập, 76 nóc nhà bị đổ, 270 người chết hay bị thương, hơn 1000 người mất tăm tích. Đèn hơi than, và đèn điện bị tắt. Sáng hôm nay các báo không xuất bản được. Một người ở miền bờ bể sống sót không bị cây nước trôi đi, có kể truyện rằng sáng hôm qua hồi 10 giờ, người ấy có thấy gió bão dữ dội, bể sóng cộn lên, rồi trong chớp mắt bốc lên cao như núi vậy. Người ấy cùng vợ con mới leo lên được một cái cây, thì bị một cái sóng, lại đánh bắng ra chỗ khác. Một cái sóng lên nữa lại đánh bắng đi mất 30 người ở làng ấy. Nhiều nơi đường hỏa xa, đường điện thoại và đường điện báo bị nghẽn. Hiện đương hết sức tu bổ các nơi.

Nhà báo *Asahi Mainichi* có cho tàu bay đến miền bị hại xem, có ảnh nhiều phim ảnh đem về: người bị nạn bùn đến tận thắt lưng, nhà cửa sụp đổ, cột giây thép đổ vẹo, đồ vật ngổn ngang, cái cảnh tượng rất là thê thảm. Số tổn hại tính tới 20 triệu viên là tính cả sự tổn hại về đất cát giồng giọt bị bỏ rẫy đi. Số người chết và bị thương độ 719 người.

Tokyo, ngày 15 septembre. — Đuôi bão bị qua các châu ở Yokohama sáng hôm nay. Sáu người bị hại. Ba cái nhà đổ.

VIỆC BẢO CỬ Ở ÁI-NHĨ-LAN

Trong cuộc bảo cử đại-biểu lại nghị-viện Ái-nhĩ-lan mới rồi, về cánh của chánh-phủ được 79 ghế, và về cánh phản-đối được 73 ghế.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Nhờ quí báo làm ơn chỉ bảo cho tôi một việc như sau này:

Nguyên xã tôi một xã hai thôn, công điền thôn nào xưa nay vẫn cấp riêng thôn ấy, mà thôn T. bình đinh hơn 100 người, công điền có hơn 17 mẫu, thôn K. có hơn 10 người, công điền hơn 11 mẫu, sưu thuế đê điều tạp dịch cả xã ai ai cũng đều chịu như ai, mà phần ruộng kẻ nhiều người ít, nhưng vì số ruộng ấy, không biết chia hẳn công điền cho các thôn từ bao giờ, cho nên thôn ấy riêng bạ Gia-long chiếu như thế không thích hợp với sự công bằng, thời tôi bây giờ có thể kêu mà xin cả xã chiểu đinh quân điền được không? Nếu kêu được thì kêu ở đâu? Mà lý-trưởng có thể đứng thay mặt dân mà kêu được không? Thôn K. có lẽ riêng gì mà không cho chia đều số ruộng ấy ra cả xã được không?

LỜI ĐÁP. — Theo lệ ra thì công điền cứ ba năm phải quân phân một lần cho tất cả dân làng. Bất cứ là ở thôn nào, Nhà-nước chỉ biết xã chứ không biết thôn là gì. Vậy làng ông hai thôn đinh cộng được 110 người và công điền 28 mẫu, thì mỗi người đinh phải được là $\frac{28}{110} = 2$ sào 5 thước và 4 tấc. Việc ấy phải kêu tại quan Công-sứ tỉnh. Lý-trưởng kêu cũng được, nhưng việc ấy thuộc về chánh hương-hội thì phải hơn.

Ph. h-L.

TẠI THỨ DÂN NGHỊ-VIỆN PHÁP

Ban tài-chánh của thứ-dân nghị-viện đã xét bản dự toán chi tiêu của bộ tài chánh về năm 1928. Ông tiên thẩm ủy-viên của tiểu ban có nói các khoản của chánh-phủ xin về năm 1928, về phần bộ tài-chánh, cộng là ba chục nghìn triệu francs. Trong số ấy, thì 21.200 triệu dùng để trả tiền lãi trái khoán, và 25.200 triệu để hoàn vốn các trái khoán. Số tiền của nước Đức phải nộp [illegible] 20.400 triệu phải lấy về tiền tô thuế.

Đến ngày 18 octobre thì nghị-viện họp kỳ bất thường.

Đảng Pha-xi với nước Ý-đại-lợi

Sau kỳ Âu chiến, nước Ý-đại-lợi quật-khởi lên một đảng pha-xi (1), tiến lấy quốc-đô, tổng cầm quyền chính, đứng khôi là ông Mussolini làm nội-các tổng-lý, hết thảy binh quyền chính quyền trong nước đều ở trong tay, ở giữa cái không khí tự do bình đẳng đất Âu-châu mà riêng nắn một cái giang sơn chuyên chế độc đoán, cả thế giới đều phải lấy làm kinh ngạc dị kỳ. Đây là một thiên lược khảo về cái tình hình chính trị từ lúc chánh quyền nước Ý vào tay đảng ấy đến nay.

I

Cái chính-tích của đảng Pha-xi

Công việc đảng Phi-xi thống trị nước Ý, đầu hết là dẹp tan đảng cộng sản, khôi phục cuộc kinh tế trong dân-gian nhờ được phái tư bản viện trợ vào mà kim dung trong nước qua khỏi được một hồi khủng-hoảng; dần dần tu cải binh pháp, khuếch sung quân bị, hải-quân, lục-quân cho đến cả phi quân nữa, gì cũng chấn chỉnh một cách mau chóng lạ thường; ngoài ra lại còn tu tạo các thành thị, dựng đặt các công-trình, đều có thành-hiệu rất tốt; nhất là sự cải-lương cách vận tải các đường xe hỏa; vốn xưa nay nước Ý là một xứ thiếu than mỏ, mỗi năm phải mua than mỏ ở ngoài vào không biết muôn vàn nào mà kể, hao hại rất nhiều; mà nước Ý là chính một nước lắm thác nhiều ghềnh, có thể lợi dụng những cái sức nước thiên-nhiên thành là những mỏ than trắng (người ta gọi những thác nước là than trắng vì cũng dùng để chạy máy như than mỏ được) không cùng không kiệt, chỉ vì các nhà quyền chính trước không biết mưu làm lợi cho nước, để đến nỗi bỏ hoài bỏ phí thứ than trắng trong nước sẵn có mà chịu thiệt mua mãi thứ than mỏ của nước ngoài; đảng Pha-xi đã giữ quyền chính trong nước, hết sức cổ động bỏ than mỏ dùng than trắng, tổ-chức nên những công-ty điện khí rõ lớn, lợi dụng cái thác nước làm nơi phát điện, phàm các đường xe hỏa giao thông trong nước dần dần chạy bằng điện được cả, đỡ khỏi mua than tốn rất nhiều; đảng Phi-xi lại rất chú trọng làm cho tăng tiến phú-lực của nhân-dân, về nông-nghiệp, về công-nghệ, dùng đủ các cách tưởng-lệ và kiểm-đốc; về các đường tàu bể cũng cực lực khoáng trương, cố lo thoát khỏi cái thế lực ngoại-thuyền, nhất là con đường tàu đi Nam-mỹ và Bắc-mỹ càng khoáng trương riết. Nghe gần đây có một vị công-trình-sư đóng tàu người Ý đã có phát minh được một thứ máy tàu tăng gia được cái tốc-độ đi bể, tính đem dùng thứ máy ấy vào các tàu bể thì mỗi giờ đi được tới bốn mươi hải-lý, con đường tàu từ Naples nước Ý sang đến New-York nước Mỹ chỉ trong bốn năm ngày, thực là hơn hết cả cái tốc độ các tàu buôn các nước hiện có ngày nay vậy.

II

Cái chính sách áp chế của đảng Pha-xi

Đảng Pha-xi lấy cái cách chuyên chế [illegible] phản đối với chủ nghĩa mình, nào giải tán các công-đoàn, nào đốt phá các báo quán nội người trong nước ngôn-luận, hành động, lập hội, kết xã đều không được tự do; quân đội người đảng Pha-xi bố trí khắp nước, hiến-binh, cảnh-xát, ám-thám toàn là người đảng Pha-xi cả; đến cả trong các toa xe hỏa người đi xoát vé xe hỏa cũng là người lính áo thâm của đảng Pha-xi, vừa xoát vé mà vừa kiểm xét hành khách luôn thể; mỗi khi xe hỏa đậu lại ga nào, đã thấy có năm ba người lính áo thâm của đảng Pha-xi đứng canh giữ ở đấy để kiểm xét những hành khách xuống xe; các đảng viên thường đi du hành lũ lượt thị oai ở ngoài phố ngoài đường, phấp phới là cờ hiệu Pha-xi, gặp ai đi ngang cũng bắt dỡ mũ, người nào cưỡng là bị đánh đập liền; ấy đảng Pha-xi dùng võ-lực một cách hung bạo đến như thế. Các báo trong nước về các đảng khác bị bỏ cấm hầu hết, chỉ còn tờ báo *osservatore Romano* ở La-mã và tờ báo *Italia* ở Mi-lan là hai tờ báo của giáo hội không có một chút ý vị gì về chính-trị là khỏi bị bỏ cấm mà thôi, còn bao nhiêu báo phát-hành ở trong nước Ý ngày nay là toàn những báo cơ-quan của đảng Pha-xi cả, những nhân dân trong nước bị hiềm nghi phản đối mà phải tù phải giết không biết là bao nhiêu; nói ngay những bậc tài-sĩ danh-nhân vì khác đảng mà thụ hại cũng nhiều lắm; như ông nguyên giáo-dục-tổng-trưởng Benedetto Croce là một nhà trứ danh triết học, bị người đảng Pha-xi đến tận nhà đánh trọng thương, cái nhà sách rất phong phú của ông cũng bị phá hủy sạch; ông nguyên công-bộ-tổng-trưởng Gabriela là một nhà trứ danh kinh-tế-học, ông Roberto Braco là một nhà trứ danh bi-kịch, tuổi đã bảy mươi, ông Bresatti là một vị nghị viên, làm giáo thụ ở một trường đại học, cũng đều chịu một cách ngược đãi như thế; một vị bá-tước Sforza, một nhà trước-tác Mariani, một nhà làm báo Canepa, người thì bị phóng trục mà nhà cửa thì bị phá tan hết. Đảng Pha-xi đặt bẩn ra một ngạch cảnh-sát riêng, chuyên để dò bắt những người phản đối, muốn làm gì thì làm, không còn chút gì cố-kỵ, uy-quyền thật dữ mà tàn nhẫn thật ghê thay!

III

Người Ý-đại-lợi với đảng Pha-xi

Đảng Pha-xi chuyên lấy võ-lực hung bạo thống trị nước Ý-đại-lợi, các đảng phản đối tuy không có thế lực, đành phải ngậm hờn nuốt giận mà không dám ngạnh trở điều gì, nhưng oán độc càng thâm, không lúc nào không lo báo phục. Tuy ở trong nước quyền ngôn luận tự do bị thác phục hết, các báo quán phản đối đều đã bị cấm, mà cũng có mấy cái báo vẫn ngầm hoạt động, không chịu tồn-triết tí gì, chính-phủ Ý hết sức ngăn ngừa hơi giáo phát ra thì người phát và người đọc đều khó toàn tính-mệnh, thế mà mấy cái báo như báo La liberia, báo La Riscossa, báo Maftestti, cổ tiến-hành rất rộng; ở trong nước lập hội kết xã đều cấm cả, mà người Ý chạy đi ra ngoại quốc vận-động cách mệnh cũng có một số khá đông. Ông Mussolini từ lúc lên cầm quyền chính đến giờ đã đến bao nhiêu lần bị người mưu hại, trong một năm ngoái bị ám sát đến bốn lần mà đều thoát hiểm được cả; cái vận-mệnh ông thủ-lĩnh đảng Pha-xi cũng thật tốt lạ lùng!

---

(1). Pha-xi do chữ tây là Fasciste, có khi dịch là đảng Bông-hát là dịch nghĩa chữ Fasciste.

IV

Dư-luận các nước với đảng Pha-xi

Một tờ báo nước Đức nói: cái chính-sách đảng Pha-xi đối với nước Ý cũng chẳng khác gì cái chính-sách Lénine đối với nước Nga; nhưng cái chính sách võ-lực chuyên chế lấn cùng-cực như thế tức là cái trạng-triệu chính-phủ căn-bản đã động dao vậy, cũng như ở nước Pháp về thời đại cách mệnh, các tay thủ-lĩnh chẳng qua cũng vì địa-vị của mình đã thấy nguy-hiểm mới phải ra cái khủng bố để tạm duy-trì; ta chắc đảng Pha-xi nước Ý bây giờ cũng đương ở vào một cái địa-vị như thế.

Một tờ báo nước Pháp cũng nói: chính-phủ Pha-xi nước Ý muốn bảo hộ quốc gia nước Ý và sự an toàn của ông thủ-tướng Mussolini mà ra những cái thủ-đoạn áp chế như thế, tuy so với cái chủ-nghĩa cộng-sản của đảng quá-khích nước Nga, cái nguyên tắc vẫn tuyệt đối phản trái, mà cái tinh thần cùng phương pháp để đạt tới mục-đích thì không khác gì nhau. Hai đảng ấy đều cả gan tự [illegible] chuyên hoành có thể

Một tờ báo nước Bỷ ví nước Ý bây giờ chẳng khác gì một cái địa-ngục hắc ám đương thời đại đế-chính nước Nga. Còn các báo nước Mĩ, nước Anh đại-khái cũng một cái luận-điệu như thế cả. T. dịch thuật.

Đấu xảo Mỹ thuật ở Hội khai trí tiến đức

Chiều thứ năm vừa rồi Hội Kh. T. T. Đ. có mời các nhà buôn bán và chế-tạo Annam đến hội quán để nghe ông Hierollz là đốc-học trường Bách-công Hanoi, diễn thuyết về việc đấu xảo của hội năm nay.

Ông *Hierollz* là một nhà mỹ-thuật, chuyên về khoa điêu-khắc, lại là một nhà tư-tưởng, cho nên ông nói trong có nửa giờ đồng hồ thôi mà giả-sử muốn diễn đủ ra tiếng annam, ước chừng phải 20 bài báo mới hết nghĩa. Cho nên khi ông nói xong, dẫu ý ông muốn có ai dịch lại ra tiếng ta, mà không ai dám kham việc ấy cả.

Trước nữa trước khi ông nói thì ông đã cầm như các người ngồi nghe ông, ai nấy cũng đã có phổ-thông am hiểu hết, cả các lý thuyết về mỹ thuật châu Âu và châu Á rồi, cho nên kỳ thủy ông lấy cái lịch sử mỹ-thuật bên quí quốc ra làm tỉ-lệ mà nói rằng ngày xưa cho đến đời vua Lô-y XIV, các thợ thuyền làm các nghề khéo bên Pháp còn họp nhau thành phường thành bạn, có lề lối có nền nếp, thì các mỹ công còn là thật khéo thật đẹp, thích hợp với cái quan-niệm chung của cả một dân-tộc về mỹ-thuật, việc gì xem ra cũng là có lý lắm. Từ cách-mệnh thời đại cho đến bây giờ, nhất là từ khi có cái phong trào thực-nghiệp ở nước Mỹ tràn sang các công nghệ mỗi ngày dùng những thứ tài liệu mới; thì nhà làm thợ khéo, chỉ chép lại những hình-thức cũ mà đã không có tinh thần mới, lại không hiểu tinh-thần cũ, cho nên các nhà chế-tạo thường làm ra những công việc dẫu là đẹp đối với những mắt phàm của kẻ mới giàu lên, nhưng đối với con mắt tinh đời của một nhà mỹ-thuật, nó ngô-nghê, nó vô-lý, nó lố-lăng, không ra làm sao cả. Phàm hình dáng những mỹ-công nó phải thích hợp với cái đặc tính của các tài liệu mình dùng. Như trong việc kiến-trúc, về thời đại dùng gạch dùng đá các việc trổ chạm phải theo một lẽ khác. Đến khi dùng sắt dùng xi-mo cốt sắt, dùng các loại thiết mộc thì mỗi thứ lại phải theo một lẽ riêng mà định dáng kiểu.

Khi ông nói-đề mà nói đến cái cuộc đấu xảo hội Khai-trí năm nay, thì ông khuyên các nhà chế tạo, cũng nên lưu tâm một điều là làm ra công việc gì, cần nhất là phải hiểu cái lẽ tại làm sao mà làm ra nó: Chứ không có nên cứ gia công mà làm cho tỉ-mỉ, hoặc gia công mà bắt chước những kiểu mới cho nhiều cho ngộ, bao nhiêu rồng, phượng, tứ linh, hồ phù, lan can, dây mướp là đem ra hết, coi nó vừa rậm mắt mất cả đẹp mà nhiều khi những chỗ nên để nhẵn để trơn thì lại chạm chìm chạm nổi để vướng tay rách áo người ta.

Kẻ nói rằng thời buổi mới mỹ công cũng cứ nên theo kiểu mới, kiểu tây mà làm đi là một cái lầm. Kẻ nói rằng xưa nay mình vẫn long li qui phượng lấy rậm lấy nhiều là đẹp thì bây giờ cũng lại cứ long li qui phượng, đừng giở những kiểu pha tây pha mới vào làm gì, nói như thế cũng là lầm.

Phàm mỹ - thuật cũng phải theo thời mà hoán cải quy hồ hoán cải có lý thì thôi.

Đại cương như bây giờ muốn làm một cái chùa, hay là một cái nhà, hay là đóng một cái tủ, cái bàn, hay là cái ghế. Trước hết người thợ phải biết rằng chính mình định làm ra cái gì. Công dụng của nó thế nào, nó cần phải vuông tròn rộng hẹp thế nào, các bộ phận đều có ứng dụng. Sau rồi phải nghĩ đến những tài liệu có thể dùng được. Cái chùa ngày xưa duy chỉ có gỗ và vôi gạch, thì gỗ trường hoành nó dài rộng đến thế nào là hạn thì lại phải dựng cái chùa cao thấp rộng hẹp thế nào cho không tốn lắm mà lợi dụng được hết cả. Đến bây giờ có đủ sắt, có xi-mo, giả sử ai mà nghĩ được một cái kiểu chùa làm bằng xi-mo cốt sắt mà không ra tây bởi vì người tây không có cái chùa, mà không cần phải mái cong, phải con cái, phải hoành, phải đố phải dui, phải kẻ, phải chồng diêm, phải vì trong vì ngoài, thượng cấp hạ cấp như là làm bằng gỗ, người nào nghĩ được ra cái kiểu nó thích hợp với cái nếp về là hợp với một cái tư tưởng riêng của kẻ đi chùa, của kẻ ở chùa, của kẻ cần đến chùa, ấy là một mỹ công hợp cách thức, hợp trình-độ. Không nên lấy kiểu nhà thờ bên đạo mà làm một cái chùa làng, mà cũng không nên câu nệ cứ phải y như kiểu nhà ngày trước.

Phàm những tiểu tiết điểm phụ ngoài cũng nên xét đến cái nguyên lý của nó đường gờ để cho nước chảy chớ thấy đẹp mà làm cả vào phía trong, cái cột cái đấu để chống cho vững đừng thấy nó đẹp mà làm ra phía ngoài. Cái tinh thần của mỹ thuật đại cương nó như thế.

Ước gì lời ông dạy bảo, trong nghìn câu đã có được lấy một hai câu lọt được vào tai thính giả.

Đến sáng thứ ba này ông lại sang Bắc để giảng dụ về việc ấy cho các nhà chế-tạo tỉnh ấy muốn dự cuộc đấu xảo.

Tin sau cùng

Việc quan đại-sứ Nga ở Paris

Báo Journal có nói các nơi ngoại-giao cho rằng M. Rakowsky, đại-sứ Nga ở Paris, nay mai sẽ bị triệu về.

American-Légion ở Paris

Ngày hôm nay American-Légion đã họp kỳ hội-đồng giải-tán.

Một cuộc bay lớn

Ngày hôm qua phi-hành-gia Otto Koennecke đã khởi-hành ở Cologne bay đi Viễn-đông, thì đã bay thẳng đến Angora không đỗ xuống đâu cả.

Việc chiến-tranh ở Vân nam

Các đảng quân nhân ở Vân nam lại có việc phân tranh với nhau. Lần này là đảng của quan cố-thống-chế Đường-kế-Nghiêu, đầu có Đường-kế-Ngu, muốn chiếm đoạt lấy quyền bính.

A R I P.

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(*Payements en timbres-postes*)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	25 độ
15 giờ	28 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ	9$60
nhì,	8 60
ba,	7 60
Thóc hạng nhất,	5 20
Bắp ngô	5 40

Giá bạc. Kể từ ngày 23 Septembre 1927, giá bạc ở kho Nhà nước định là 12 f, 35.

Thời giá quốc trái:

Ngày 20 Septembre 1927

3 %	hoàn dần		69 25
3 ½ %	hoàn dần		86 f. 00
4 %	vĩnh viễn	1917	61 f. 50
4 %	»	1918	61 f. 60
6 %	»	1920	88 f 95
5 %	hoàn dần	1920	93 f. 00
4 %		1925	95 · 80

Ngày 22 Septembre 1927

5 %	vĩnh-viễn	56 f. 95
5 %	1915-1916	76 f. 35

Tin tàu. — Vì trời mưa bão cho nên tàu *Hanoi* đến ngày chủ nhật 25 septembre hồi 15 giờ ở Haiphong mới chạy đi Hongkong đường Pakhoi Hoihow và Fortbayard.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống sáng hôm ấy.

Tin đường sá. — Vì trận mưa bão mới rồi mà các đường sá bị ngập và hư hỏng nhiều lắm.

Đường thuộc địa số 1 là từ Phủ-lạng-thương đến làng Mẹ bị ngập đến 25 phân tây. Ngày hôm qua ở kilomètre 58, 59 và 62 không đi được, nhưng ngày hôm nay xe cộ đi thong thả có thể qua được. Vì hai bên đầu cầu Bến-lường, chỗ kilomètre 73 đường ấy sụt xuống cho nên xe ô-tô có qua lại thì phải đi cho cẩn thận.

Nước sông Kỳ-cùng lên cho nên bến đò Bản-chay ở gần Thất-khê cũng không đi được.

Các đường khác thì bị mắc nghẽn ở những chỗ sau này:

Đường thuộc-địa số 5 từ Haiduong đến Haiphong.

Đường số 196 từ Lai-khê đến Đông-triều.

Đường thuộc địa số 18 từ Đông-triều đến Va-chay,

Đường số 13 bị ngập ở kilomètre 18 từ Phủ-lạng-thương đến Lục-nam, xe ô-tô không đi lại được.

Tai hại về bão. — Trận bão mới rồi ở các miền duyên hải Trung-kỳ nhiều nơi bị thiệt hại lắm. Theo như điện tin phóng sự riêng của bản quán tại Thanh-hoa gửi ra thì nhà một viên *surveillant* thương chính bị đổ úp xuống cả người nhà, chưa rõ số người chết là bao nhiêu. Còn ở Ngọc-giáp cũng ở tỉnh ấy thì phải đến rằm người chết đuối.

Thuốc lá Mélia hương thơm vì chế bằng lá thuốc tốt

Các ngài không nên hút thứ khác

MUỐN BÁN

1. Một chiếc auto « Berliet » mười hai mã-lực -- Mẫu 1924: chạy còn khỏe lắm -- Giữ gìn rất cẩn thận -- Một bánh xe phụ ngoài -- Sáu vỏ bánh xe mới — Hai đèn phả « Marchal » mẫu to -- Một đèn phả phụ ngoài -- Có công-tơ tính kích-thước và nhanh-chậm, kính chiếu, một cái gác đồ đạc và bọc xe -- Chưa chạy tới 10.000 ki-lô-mét -- Một dịp may hiếm có -- Giá: 2.000$00.

2. Một chiếc xe ngựa demi-tonneau bánh cao-xu: bốn chỗ ngồi -- Mui xe, áo tơi và cánh gà tháo rời được — Bộ da đồ ngựa màu hồng hồng -- Tất cả còn tinh hảo -- Giá: 130$00.

Sẽ hỏi tại: M. le Colonel PAULET — 3ème Tonkinois (Citadelle) Bắc-ninh.

7.142

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr* [illegible] ».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm.

Bán tại hiệu bào-chế:

CHASSAGNE

[illegible] Paul Bert, Hanoi

Tòa Thượng thẩm. — Hôm qua tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Thắt cổ khai là cảm chết. — Một người tên là Linh ở làng Đông-viên (Bắc-ninh) không hiểu vì duyên cớ làm sao thắt cổ tự tử, người nhà mới đến trình hương hội, nói là cảm mà chết xin chôn. Bùi-huy-Ngoạn là chánh hương hội, Lê-văn-Quỳnh phó hương hội và Doãn-hữu-Sang là thư ký không thấy nói người ấy ốm đau gì mà thốt nhiên trình chết thì không dám cho chôn, mới làm giấy trình huyện nhưng cũng theo lời tường nói rằng người ấy bị cảm chết, hiện đã đến xem rồi. Sau có người tố giác thì ông huyện đến khám, hiện thấy tử thi ở cổ có vết thắt cổ mới khép về tội man trình, bẩm lên tòa án tỉnh, phạt chánh phó hội và thư ký mỗi tên 4 ngày tù án treo và 20 đồng. Tòa Thượng-thẩm tha cho cả vì xét đơn trình ấy là theo lời khổ chủ.

Tức khí xằng tốn tiền toi. — Chồng Ng-thị-Hảo có tang đi tế. Anh ruột Bùi-thị-San thấy thế mới hạch. Sau Ng-thị-Hảo và Bùi-thị-San gặp nhau ở chợ lại nhắc đến việc ấy rồi hai bên tức khí sinh ra cãi nhau và đánh nhau, Ng-thị-Hảo đánh Bùi-thị-San bị thương. Tòa Nam-án tỉnh Hải-dương phạt Ng-thị-Hảo 7 đồng và bắt phải bồi thường cho bên bị đánh, 5 đồng. Tòa Thượng-thẩm giảm xuống 2 đồng và y tiền bồi thường.

Lừa đảo. — Từ-văn-Lương là một [illegible] Một hôm tên ấy đến nhà mấy người là Lê-v-Tai, Vũ-v-Thu và Phạm-v-Oanh bịa đặt ra nói là cái sở Bưu-chính sai mộ phu để đi chữa giây máy nói mà lương rất hậu. Những người ấy đương không có việc làm, thấy nói như thế mới cho tên ấy tiền để được việc làm, không ngờ nó lừa dối lấy tiền. Tòa Nam án tỉnh Bắc-ninh phạt Từ-văn-Lương 4 tháng tù và 2 năm quản thúc, tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp quần áo. — Ng-khắc-Sát, xưa nay là đứa đầu trộm đuôi cướp, hiện đã can nhiều khoản, song chưa phải phạt lần nào vì chưa bắt được quả tang. Thế mà tên ấy cũng chưa chừa, vẫn cứ giữ nghề ăn cắp kiếm ăn, một hôm lại bắt được ăn cắp quần áo của một người tên là Ng-v-Quế đáng giá 34 đồng. Tòa Nam-án tỉnh Hà-đông phạt Ng-khắc-Sát 6 tháng tù 2 năm quản thúc, và bắt phải bồi thường cho sự chủ 34 đồng. Quan Chưởng-lý chống án xin tăng phạt nên tòa Thượng-thẩm tăng tội tù tên ấy lên 1 năm và y những khoản án khác.

Hai nữ học-sinh sang Tàu. — Ng-thị-Nghĩa tức Bích-sơn-Tâm và Phạm-huyết-Lâm tức Bang-sơn-Tâm nguyên là học trò có đỡ đồng với Phạm-văn-Giệm và Ng-huy-Lang đi Moncay rồi trốn sang Tàu bị sở mật-thám bắt được. Hỏi thì những người bị bắt khai rằng định sang Tàu để buôn bán chứ không có làm sự gì trái phép cả. Nhưng vì không có giấy thông hành nên tòa Nam-án Moncay phạt Phạm-v-Giệm và Ng-huy-Lang mỗi người 1 tháng tù, Bích-sơn-Tâm và Bang-sơn-Tâm mỗi người 10 ngày tù. Quan Chưởng-lý chống án xin phạt nặng và nói rằng chính những người ấy trốn sang Tàu không phải là buôn bán cốt là nhập vào hội phản đối chính-phủ bảo hộ, hiện Phạm-văn-Giệm và Ng-huy-Lang, tự khi ở đề lao ra thì đi đâu mất. Vì thế tòa Thượng-thẩm hoãn lại để xét xem hiện nay hai người ấy ở đâu rồi mới tuyên án.

Về mùa bức không gì thú bằng uống RƯỢU PERNOD với nước đá. Giải khát, và tiêu thực, xin nhận kỹ chính hiệu PERNOD PÈRE & FILS.

Bán tại L'U. C. I. A. đại-lý độc quyền.

Một dịp rất tốt ở Camphamine

Muốn bán: « Một cái nhà ba gian buồng bồi, buồng bếp, nhà để ô-tô, nhà kho, sân, vườn, bể, đủ cả, hiện đang cho Hôtel thuê được 60p.00 một tháng, ở ngay giữa phố, cạnh rạp hát. Và một cái ô-tô hiệu Fiat mười mã-lực. Ai muốn mua xin viết giấy hỏi Mme Phạm-thị-Hảo, thầu-khoán Camphamine.

7.123

MỚI TÁI BẢN

ĐỊA-DƯ CÁC TỈNH BẮC-KỲ

Đ.-d.-Nghiêm, Ngô-vi-Liễn, Ph.-v.-Thự

In lần thứ ba, có sửa lại nhiều chỗ

Giá 0$75. Bán buôn và bán lẻ tại:

Nhà in LÊ-VĂN-TÂN

136, Phố Hàng Bông, HANOI

7.140

Cái kết quả của trận mưa bão vừa rồi. — Sau trận mưa bão vừa rồi, tại phủ Toàn-sứ có tiếp được điện-tín các nơi gửi về trình sự thể như sau này:

Kiến-an ngày 21 septembre. — Vì trận gió bão vừa rồi làm cho nước thủy triều lên dữ quá, làm vỡ mất cái đê con chạch ở đường Haiphong Đồ-sơn. Đường ấy bị đứt ở chỗ km 5 và km 14. Hiện đã lập tức cho sửa sang lại.

Haiphong ngày 22 septembre. — Một trận nước thủy triều mạnh gặp cơn bão to thành ra có trận đồ cây nước. Cái đường đê Cửa-cấm chỗ trước nhà máy điện và ở chỗ giới hạn sang tỉnh Kiến-an bị ngập trong giờ lâu. Vả mưa giai quá, các làng ở ngoại châu thành đều bị lụt. Lúa chìm nghỉm dưới nước.

Cái đê Cửa-cấm đã đề-phòng cẩn thận để chiều nay hồi 6 giờ thì mở ra cho nước ở vùng huyện Hải-an và các miền Lạc-viên, Đông-khê tiêu thoát đi.

Lạng sơn ngày 22 septembre. — Ở Lộc-bình có tin báo rằng hồi 10 giờ sáng nay nước sông lên tới mực 10 thước. Nước lên chóng quá. Đã báo cho dân cư ở các nơi thấp biết trước mà đề phòng. Hiện đã trù liệu mọi cách để họ cứu.

Quảng-yên ngày 22 septembre. — Hôm qua nước lên, mực tới 5 m. thế là lên cao hơn mực nước thủy triều trước là 1 m. 90, vì mực nước thủy triều trước là 3 m. 10. Nước ngập cả [illegible] bị ngập sạch, đê bị vỡ nhiều chỗ. Từ sáng qua vẫn mưa to gió dữ quá.

Ông đồn ở Uông-bí có điện báo rằng con đường thuộc-địa số 18 bị đứt tới 10 m. Cái cầu ở Uông-bí bị trôi.

Văn đình. — Hai đê vỡ làm cho lụt cả miền Vân-lý, Bathong.

Hải-dương. — Con đường Hải-dương mực nước sâu độ 0 m 06 chỗ km 5 trước khi tới Hải-dương đường ngập sâu 0 m 30 đường đi Haiphong và Đông-triều đều không thể đi lại được.

Hải-dương ngày 22 septembre. — Đường Hanoi, Haiphong ô-tô không thể đi lại được. Con đường thuộc-địa ấy bị ngập nhiều chỗ lắm, cả đường đi Mao-khê nữa cũng thế.

Đường Chũng-ai và Lai-khê cũng bị ngập.

Khắp thành phố Hải-dương đều bị nước tràn dâng lên ngập cả.

Đại cuộc chiếu bóng

tại rạp:

CINÉMA PALACE HANOI

Từ thứ tư 21 đến thứ bảy 24 Septembre 1927

KOENIGSMARK

12 đoạn

là một tích chuyện rất hay, rất cảm-động. Cách bài-chí rất đẹp, rất công-phu và đào kép rất đông. Chỉ vì sự ghen-tuông một người con gái đẹp mà hai em anh ruột thù lẫn nhau sẩy ra lắm việc ghê-gớm.

Ăn bột PHOSCAO chóng bổ bổ sức mạnh người yếu ăn, và các ông bà già nên dùng bột này bổ lắm.

Bán tại L'U. C. I. A.

Một cách quảng cáo hủ lậu

Bản hiệu chỉ xin thực thà kính cáo là có hơn một nghìn kiểu bít tất fil và coton. Bằng tơ bản hiệu cũng có một thứ giá 0$80 một đôi. Đẹp hay xấu, đắt hay rẻ bản hiệu xin dùng câu « hữu xạ tự nhiên hương ».

V DEMANGE Hanoi

1 cái xe ô-tô *Peugeot* 11 c. v. 1926, mới chạy được 10.000k. mui kín muốn mở cũng được, 7 chỗ ngồi.

1 cái xe ô-tô *Peugeot* 10 c. v. mới sơn, mới lợp, mới sửa sang máy lại.

1 cái xe ô-tô *Salmson* 10 c. v. máy còn tốt sơn lại hết cả.

1 cái xe *Fiat* 10c. v. mua tại Ý-đại-lị đem sang, mới chạy được 3 500k. còn mới nguyên, mui có thể đóng kín.

Hỏi tại bản quán. 7.125

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thụ đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 52

giây nói số 236

1013

Lớp dạy tối. — Tại *Trung-bắc học hiệu* bao giờ cũng có một lớp tối chuyên dạy Pháp văn cho những học sinh đã có bằng sơ học Pháp-Việt thi vào trường Bảo-hộ và trường Sư-phạm hoặc thi vào các công sở nhà nước.

Giấy xin học phải đính một tờ khai sinh và gửi đến ông Hiệu-trưởng ở 22 phố Nhà thờ (rue Lamblot).

Việc lĩnh mandat của các binh sĩ ở Pháp hoặc ở các trận địa. — Việc này trong số báo ngày 2 septembre 1927 bản quán đã đăng rồi, nhưng bản dịch có một đoạn lầm ở đầu, vậy nay cải chính và đăng lại cả như sau này:

Quan Toàn-quyền vừa thông tư cho các quan thủ-hiến các xứ tờ chu-tri sau này:

Tôi xin báo để các ngài biết rằng theo như giấy thỉnh cầu của quan Toàn-quyền Tây Phi-châu, bản Bộ mới xét sự thiệt hại của các binh sĩ bản xứ ở Tây Phi-châu về sự thất lạc các mandat của những người ấy trong khi đóng tại Pháp gửi tiền về nhà mà để hết hạn một năm kể từ khi mua mandat mới đòi nên không thể đòi lại được nữa.

Quan Quốc-nghị sĩ vẫn sung tổng thư ký bộ bưu điện đã xét về vấn đề ấy, nên ngày 25 avril mới rồi ngài có định rằng từ nay trở đi phàm mandat của các binh sĩ các xứ bảo hộ và thuộc-địa đóng tại Pháp hoặc các trận địa ngoại quốc, để phiếu chưa lĩnh tới sẽ được hoàn lại ngay, miễn là phải đòi trước cái tiêu diệt thời hạn của luật ngày 20 mars 1920 định là hai năm.

Cái thời hạn được đòi ấy cứ như bây giờ thì chỉ có một năm, mà theo như lệ mới trên kia thì cái thời hạn đối với binh sĩ nói trên ấy được tăng lên hai năm.

Nay thi hành các lệ mới này thì phá tan được cái điều ngờ vực sinh ra trong trí não thật thà của nhân dân bản xứ hồi điều luật cũ thi hành một cách chặt chẽ quá. Thật thế, chính vì dân bản thổ có nhiều người không hiểu tại làm sao một cái công sở có tiếng là gửi tiền chắc chắn mà tiền người ta gửi về nhà lại hưởng lấy, không những thế, đến khi người ta có đòi lại không chịu nhận cho người ta. Những người ấy tất tưởng là bị áp chế và tất phải kêu ca sinh ra lòng ngờ vực như trước.

Giả thử những người ấy vì vô tâm mà phao truyền đi thì chẳng hóa thiệt hại cho cái tiếng tốt của Chính-phủ và hại riêng cho cả việc tuyển binh lính nữa ư.

Bởi vậy, ở Đông-dương tuy chưa thấy ai kêu ca gì về điều ấy, tôi thiết tưởng cũng nên công bố cái lệ mới của bộ Bưu-điện bên Pháp cho ai nấy đều rõ vì vấn đề ấy có quan thiết đến việc chánh-trị nữa.

Vậy xin các ngài thông tư cho các quan cai trị đầu tỉnh để tuyên yết thêm ở dưới cho nhân dân bản xứ được rõ.

Lại về tay người Nam-kỳ. — Cái số 11918 của hội Tương-tế Trung-Bắc lưỡng kỳ mở ngày 4 septembre 1927 số đầu là 5000 p. đã lọt về tay M. Võ-thành-Cao, xã trưởng làng Long-Đức-đông (Gia-định).

Vừa rồi cuộc sổ số nước lụt, số đầu 10 vạn đồng đã về tay một người xã-trưởng ở Rạch-giá được, đến cuộc sổ số này số đầu lại về tay người Nam-kỳ, mà cũng lại là một người xã-trưởng. May thật mà cũng lạ thật.

Tiệc mừng những người bị bắt cóc trở về. — Bản quán tiếp được tin sau này:

Ngày hôm qua tại phòng thư-ký công-ty xe lửa Vân-nam các viên hội ái-hữu của những người Tây làm với công ty đã hội họp để mừng M. Patoux đã trở về. M. Roche là hội trưởng hội ấy có đọc một bài diễn-văn nhắc lại việc mừng M. Poli đã ba tuần lễ trước và ngợi khen tấm lòng can đảm của M. Patoux liều mình mà chực giải phóng cho M. Poli. M. Roche cũng nói đến M. Lê-văn-Mậu là cai của công ty đã tỏ lòng can đảm và tận trung đáng khen lắm.

M. Patoux có đáp lại mấy câu rất cảm động. Rồi các ông uống rượu *champagne* rất vui vẻ.

Vì đi xa mà bán một cái xe ô-tô « Citroën » 10 mã-lực, hạng toàn thép thực đẹp, giữ gìn rất cẩn thận, mới đi có 10.000 km, 5 bánh xe mới, nhiều đồ phụ. giá 1.500p. Hỏi tại M. Delsalle, 44, hàng Bún Hanoi. 7.134

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Maintenant ces pages, de qui pouvaient-elles venir? qui pouvait les avoir écrites?

Cosette n'hésita pas une minute. Un seul homme. Lui!

Le jour s'était refait dans son esprit. Tout avait reparu. Elle éprouvait une joie inouïe et une angoisse profonde. C'était lui! lui qui lui écrivait! lui qui était là! lui dont le bras avait passé à travers cette grille! Pendant qu'elle l'oubliait, il l'avait retrouvée! Mais est-ce qu'elle l'avait oublié? Non! jamais! Elle était folle d'avoir cru cela un moment. Elle l'avait toujours aimé, toujours adoré. Le feu s'était couvert et avait couvé quelque temps, mais elle le voyait bien, il n'avait fait que creuser plus avant, et maintenant il éclatait de nouveau et l'embrassait tout entière. Ce cahier était comme une flammèche tombée de cette autre âme dans la sienne, et elle sentait recommencer l'incendie. Elle se pénétrait de chaque mot du manuscrit: Oh oui! disait-elle, comme je reconnais tout cela! C'est tout ce que j'avais déjà lu dans ses yeux.

Comme elle l'achevait pour la troisième fois, le lieutenant Théodule revint devant la grille et fit sonner ses éperons sur le pavé. Force fut à Cosette de lever les yeux. Elle le trouva fade, niais, sot, inutile, fat, déplaisant, impertinent, et très laid. L'officier crut devoir lui sourire. Elle se détourna honteuse et indignée. Elle lui aurait volontiers jeté quelque chose à la tête.

Elle s'enfuit, rentra dans la maison et s'enferma dans sa chambre pour relire le manuscrit, pour l'apprendre par cœur, et pour songer. Quand elle l'eut bien lu, elle le baisa et le mit dans son corset.

C'en était fait, Cosette était retombée dans le profond amour séraphique. L'abîme Éden venait de se rouvrir.

Toute la journée, Cosette fut dans une sorte d'étourdissement. Elle pensait à peine, ses idées étaient à l'état d'écheveau brouillé dans son cerveau, elle ne parvenait à rien conjecturer, elle espérait à travers un tremblement, quoi? des choses vagues. Elle n'osait rien se promettre, et ne voulait rien se refuser. Des pâleurs lui passaient sur le visage et des frissons sur le corps. Il lui semblait par moments qu'elle entrait dans le chimérique; elle se disait: est-ce réel? alors elle tâtait le papier bien-aimé sous sa robe, elle le pressait contre son cœur, elle en sentait les angles sur sa chair, et si Jean Valjean l'eût vue en ce moment, il eût frémi devant cette joie lumineuse et inconnue qui lui débordait des paupières. Oh oui! pensait-elle. C'est bien lui! ceci vient de lui pour moi!

Et elle se disait qu'une intervention des anges, qu'un hasard céleste, le lui avait rendu.

O transfigurations de l'amour! ô rêves! ce hasard céleste, cette intervention des anges, c'était cette boulette de pain lancée par un voleur à un autre voleur, de la cour Charlemagne à la fosse-aux-lions, par-dessus les toits de la Force.

VI

Les vieux sont faits pour sortir à propos

Le soir venu, Jean Valjean sortit; Cosette s'habilla. Elle arrangea ses cheveux de la manière qui lui allait le mieux, et elle mit une robe dont le corsage, qui avait reçu un coup de ciseau de trop, et qui, par cette échancrure, laissait voir la naissance du cou, était, comme disent les jeunes filles, « un peu indécent ». Ce n'était pas le moins du monde indécent, mais c'était plus joli qu'autrement. Elle fit toute cette toilette sans savoir pourquoi.

Voulait-elle sortir? non.

Attendait-elle une visite? non.

A la brune, elle descendit au jardin. Toussaint était occupée à sa cuisine qui donnait sur l'arrière-cour.

Elle se mit à marcher sous les branches, les écartant de temps en temps avec la main, parce qu'il y en avait de très basses.

Elle arriva ainsi au banc.

La pierre y était restée.

Elle s'assit, et posa sa douce main blanche sur cette pierre comme si elle voulait la caresser et la remercier.

Tout à coup, elle eut cette impression indéfinissable qu'on éprouve, même sans voir, lorsqu'on a quelqu'un debout derrière soi.

Elle tourna la tête et se dressa.

C'était lui.

Il était tête nue. Il paraissait pâle et amaigri. On distinguait à peine son vêtement noir. Le crépuscule blêmissait son beau front et couvrait ses yeux de ténèbres. Il avait, sous un voile d'incomparable douceur, quelque chose de la mort et de la nuit. Son visage était éclairé par la clarté du jour qui se meurt et par la pensée d'une âme qui s'en va.

(A suivre)

Những kẻ-khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

(Tiếp theo)

Giờ thì bấy hồi, mấy trang giấy đó, do của ai gửi lại? Ai là người khả dĩ đã viết ra bấy nhiêu câu?

Cosette không còn nghi một phút nào. Duy chỉ có một người mà thôi.

Chàng!

Từ lúc ấy trong tri-khôn cô lại thấy sáng sủa. Lại nhớ ra hết cả sự trước. Mừng này nói sao cho xiết, mà lo sợ này biết để vào đâu. Thì ra chàng, chính chàng gởi thư cho cô! Chính chàng tối qua ở đó! Chính chàng đã luồn tay qua rào sắt! Thì ra trong khi cô quên mất cậu rồi, cậu đã tìm được cô ra! Nhưng mà ta cũng chớ nên vội trách. Cô có quên cậu bao giờ không? Hẳn là không! Không bao giờ cả! Có một lúc cô đã điên rồ mà tưởng ra như thế. Thật tình thì bao giờ cô cũng vẫn yêu cậu quí cậu. Đống than đã vùi đi một lát mà thôi, than vùi đi lại hay cháy ngấm trở xuống, đến bây giờ tự dưng nó lại bùng lên, cháy đỏ lên rừng-rực. Tập thư kia chẳng qua như một cái nòm, từ chỗ lòng chàng mà rơi sang lòng thiếp, khiến cho đống lửa vùi lại bốc lên to. Cô đọc lại từng câu, cố hiểu thấu từng chữ, rồi thì nói rằng: — Ờ chính phải! Ta đã nhận được ra hết cả bấy nhiêu tình! Những lời này trước khi đạt ra văn-tự, ta đã đọc thấy đã hiểu được ở trong cái mắt nhìn của chàng rồi.

Khi cô đọc lại lần thứ ba vừa hết thì viên trung-úy *Theodule* đã đi qua rồi lại đi quay trở lại đứng nhởn-nhơ trước song sắt, có ý dỏ mạnh gót giầy xuống gạch. *Cosette* phải ngước mắt lên, thì thấy anh chàng lạt-lẽo, vô-duyên, xuẩn-ngốc, đoảng, tự-phụ, khó coi, xấc láo mà xấu cha chả là xấu. Viên trung-úy ta nghĩ có dễ nên cười để làm quen. Cô vừa mắc-cỡ vừa tức-giận, phải quay mặt đi. Giả sử lúc ấy ở tay có cái gì ném được vào mặt đứa vô-duyên kia thì có sẵn lòng ném ngay.

Cô đành chạy vào trong nhà lên phòng riêng đóng cửa lại mà đọc thư một lần nữa, để lấy thuộc lòng với để làm mối nghĩ-ngợi vẩn-vơ. Khi cô đã đọc lại kĩ rồi thì cô nâng lên miệng mà hôn phong thư, rồi bỏ vào trong ngực áo.

Vậy là xong rồi: *Cosette* lại ngã vào trong cái con thương-nhớ cách thần tiên. Cái vực sâu cực-lạc tưởng đã lấp kín, lại vừa mở ra cạnh cẳng.

Cả ngày hôm ấy, *Cosette* như ê như rại. Trong đầu rối-rít như mớ bòng-bong không có tư-tưởng gì minh-bạch cả, không biết thế nào mà suy đoán, cứ run lên mà mong mà ước, mong ước cái gì? Mong ước những điều vu-vơ không nhứt-định. Không dám chắc điều gì, mà cũng không tự mình từ-chối với mình điều gì cả. Vẻ mặt chốc chốc lại tái ngắt, trong người chốc chốc lại rùng mình. Có lúc tự hỗ mình lại thấy mình vào một thế-giới ảo-tưởng mơ-màng, trong bụng nghĩ: Thật hay là hư thế này? Nghĩ như thế thì lại lấy tay rờ tập giấy bỏ trong ngực áo, mà ép nó vào lòng, thì thấy nó sắc cạnh lủng-củng trên da. Giả sử ông già lúc ấy thình-lình nom thấy cô, hoan-lạc rực rỡ ra hai con mắt, thì ông cũng phải khiếp sợ. — Cô lại nghĩ: Chính phải rồi. Chính phải chàng rồi! Giấy này là của chàng gửi cho ta đây!

Bụng bảo dạ phen này lại được gặp chàng thì thật là có thiên-thần dun-dủi, có lòng trời cho nhau được tái-tụ. Khen thay cái ái-tình khéo lòa con mắt trần-gian khiến cho sự dở hóa hay! Khen thay cho những sự mơ-màng của khách tương-tư! Thì ra cái cuộc thiên-thần dun-dủi đó, cái lòng-trời cho nhau tái-tụ đó, chính nó là cái cục ruột bánh của một thằng kẻ cướp ném cho thằng kẻ cướp khác, từ bên cái sân *Charlemagne* sang bên chỗ Hầm-sư-tử qua cái mái nhà ngục *La Force*.

VI

Trời sinh ra người già để mà đi vắng nhà vừa-dịp

Tối đến, *Jean Valjean* đi ra phố. *Cosette* bèn xống áo, vấn tóc cho thật đẹp, cái áo cô mặc chỗ ngực khoét hơi già lưỡi kéo một chút, cho nên cổ để hở quá, thời đó thì các cô thiếu-nữ gọi thế đã là « hơi lõa-lồ ». Thật ra thì không có lõa-lồ chút nào, nhưng đẹp hơn xinh hơn là khoét cổ áo thế khác. Cô chải-chuốt ngắm-nghía như vậy mà không biết vì có gì.

Cô có phải đi đâu chăng? không.

Cô có chờ khách nào đến thăm chăng? Không.

Lúc nhá-nhem cô xuống nhà dưới ra vườn. Mụ *Toussaint* thì đương bận nấu ăn trong bếp ở phía sân sau.

Cô đi vào trong những chỗ cây rậm, nhiều khi phải lấy tay rẽ cành cây ra mới đi được, vì nhiều cành cây mọc là là mặt đất.

Cô đi lần như vậy cho ra đến chỗ ghế đá.

Viên đá vẫn còn ở đó.

Cô ngồi xuống, lấy tay xoa viên đá dường như vỗ-về mà tạ ân nó vậy.

Bỗng cô thấy cái thứ cảm-giác riêng không bút nào tả được, là cái cảm-giác khi có ai đứng đàng sau lưng ta, ta không nom thấy mà biết vậy.

Cô quay đầu lại rồi đứng phứt lên.

Thì là chàng.

Cậu đầu trần. Mặt nom ra xanh mà gầy. Áo thâm lúc ấy nom chỉ hơi rõ mà thôi. Bóng chiều hôm khiến cho cái trán đẹp của cậu như tái ngắt, mà hai mắt như lờ-mờ. Ngoài thì cái vẻ hiền-từ có một, mà trong thì ra dạng sầu-thảm tối tăm như chết đã để bên mình vậy. Cái mặt cậu phần thì sáng bởi bóng chiều hôm chưa mịt hẳn, phần thì bởi cái tư-tưởng trong đầu của một người đã sắp lìa hồn với xác vậy.

(Còn nữa)

Khảo về y-học cũ của ta

Cẩm-nang trích lục

Bệnh sán khí

(Tiếp theo)

Tâm phế ở trên thuộc dương, can thận ở dưới thuộc âm, can thận là mẹ con (1) tức là nghĩa ất quí đồng nguyên cho nên đồng bệnh, vậy can bệnh phải suy nguyên tự thận, chả có thể sán khí là túc quyết âm can bệnh mà sách Tố vấn lại nói rằng: « nhâm mạch sinh bệnh, tòng tiểu phúc thượng xung tâm nhi thống bất đắc tiền hậu vi xung sán », (sán khí đau tự bụng dưới xiên lên quả tim, đại tiểu tiện bế, là do nhâm mạch sinh bệnh) vậy sán khí chả gốc tự thận bệnh là gì? ông Đan-khê bảo sán chỉ can bệnh chứ không can hệ gì đến thận, thì chả cũng lầm lắm ru? Thận là thủy tạng, bàng-quang với thận là biểu lý, thì bàng-quang là hàn thủy sở hóa, mà sán khí là hàn thấp sở cảm, tạng hàn khí bàn, tinh cũng đưa thuận, cho nên bệnh phát rất chóng, tức như lời nội kinh nói: « chư hàn thu dẫn giai thuộc ư thận », vậy càng chắc hẳn rằng, sán khí co rút, đau xiên lên tâm vị, chính là thận bệnh, chả có thể người bị bệnh sán mà phạm phòng, thì bệnh càng thêm nặng, phòng lao thận tủy kiệt, không thể tư dưỡng can khí, khí kết mà sinh bệnh, tức là âm sán, lẽ đó kinh thánh tổ lục đã thường nói vậy, nếu bảo sán khí là can bệnh mà liệu trị không tìm đến hóa nguyên, cứ nhất thiết dùng phương tễ bình can đạo hỏa, thì bệnh không tài gì khỏi. — ông Đan-khê lại có chữa một người, bệnh [illegible] bộ mà động gặp tiết giời giá lạnh thì bệnh lại phát, ông cho là địa khí giáp công, dùng sâm truật khương quế liệu trị là khỏi. Vậy mới biết sán khí là trọc âm kết tụ ở bụng dưới, âm thịnh sựa nếu kém dùng phương tễ vật hỗ âm thì bệnh không khỏi lại thêm hại.

Phương kinh nghiệm

Đạo khí thang

Phương này chủ trị hàn sán.
Mộc hương 3 đồng
Hồi hương 2 đồng
Ngô thù (chế bằng nước sôi) 1 đồng 5 phân
Xuyên luyện tử 4 đồng
Dùng nước sông sắc thang uống.

Dược án

Âm tích bị hàn khí sở gia, vinh vệ không hòa mới thành bệnh sán cho nên phương này dùng thuần những vị ôn nhiệt cho được thư cân khoái khí cả, xuyên luyện thì chạy thẳng vào can mà xuống khí thư cân lại, mộc hương thì phá khí điều vinh vệ, hồi hương thì tiếp dẫn dược lực chạy thẳng xuống tiểu tràng và khai nhâm mạch, thù du thì sơ đạo trên dưới mà thông tâm phúc, sắc thang bằng nước sông là thủ nghĩa xuôi dòng cho được thuận khí.

Ô dược tán

Phương này trị bệnh tiểu tràng sán khí đau xiên lộn rốn.
Ô dược 5 đồng (tán nhập ra tẩm rượu và nước gừng một đêm)
Mộc hương 5 đồng
Hồi hương 5 đồng
Lương cương (sao) 5 đồng
Thanh bì (sổ cùi trắng) 5 đồng
Tân lang 5 đồng.
Xuyên luyện tử 10 hạt bạn sao với ba đậu 70 hạt đập nhập và cám, sao đen, rồi bỏ ba đậu và cám không dùng, chỉ dùng xuyên luyện tử thôi.
Các vị tán mạt, mỗi bận dùng một đồng tiền xác hòa rượu uống, nếu đau lắm thì xung sinh khương với rượu làm thang.

Phương trị âm hoàn xưng đau

Lệ tri hạch 14 hạt (đốt cháy ra than nhưng là được hạt vải tươi thì tốt hơn)
Trầm hương 1 đồng
Đại hồi hương (sao) 1 đồng
mộc hương 1 đồng
Thanh điêm 1 đồng
Thục điềm 1 đồng
Xuyên luyện nhục 2 đồng
Tiểu hồi hương 2 đồng
Các vị tán mạt, mỗi bận dùng ba đồng tiền xác hòa với rượu hâm nóng điều phục.

Hồi hương hoàn

Phương này trị bệnh sán khí rất hiệu.
Phục linh 1 lạng
Bạch truật 1 lạng
Ngô thù du 1 lạng
Sơn tra hạch 1 lạng
Chỉ thực 8 đồng
Quất hạch 3 lạng
Lệ chi hạch 1 lạng
Bát giác hồi hương sao 1 lạng
Các vị tán mạt, luyện mật viên mỗi viên nặng 1 đồng 5 phân, lúc không ngậm 1 viên, tống thang nước gừng.

Đương qui tứ nghịch thang

Đương qui vĩ 7 phân
Chế phụ tử 5 phân
Quan quế 5 phân
Hồi hương sao 5 phân
Sài hồ 5 phân
Bạch thược dược 4 phân
Huyền hồ sách 3 phân
Bạch phục linh 3 phân
Trạch tả 2 phân
Sắc thang uống lúc đói.

(Còn nữa) Phùng-năng-Tĩnh

Câu chuyện cũ

Khuyên con cứu nước

Cuối đời nhà Lê, vua Mẫn-đế cùng hoàng-hậu và thái-tử cùng các quan thị tòng bỏ kinh thành Thăng-long kéo nhau sang Tàu, xin vua nhà Thanh cho đem binh mã sang cứu giúp, để đánh đuổi quân Tây-sơn.

Hồi bấy giờ nhân dân đâu đấy đều náo động, giặc cướp nổi lên tứ tung. Tại làng Thọ xương gần kinh đô có nhà họ Hà, có hai anh em, anh tên là Hà-Dần, em là Hà-Ngọ đều là học trò cả, vì thời loạn lạc, nên cũng phải đứng ra tập hiệp các tráng dân trong làng lại làm một đoàn gọi là « Thọ xương nghĩa đoàn » để giữ làng xóm cho khỏi giặc cướp tràn vào.

Được hơn một năm xảy ra việc vua Lê chạy sang Tàu, thần dân nhiều người muốn đi theo, anh em họ Hà cũng có ý ấy. Nhưng còn dự dự chưa quyết. Bà mẹ biết truyện, liền cho gọi hai con đến trước mặt mà bảo rằng:

Hai con ơi! Các con học sách thánh hiền, há lại chẳng từng nghe câu: « Thức thời vụ giả vi tuấn kiệt », nghĩa là có biết việc đời mới là người tuấn kiệt. Cứ như ý hai con thì hai con đã xét ra được cái tình hình nước ta bây giờ ra làm sao không. Hai con chực chạy theo vua Lê ư? Điều ấy thật là sai lầm to.

Các con muốn dựng được chút công nghiệp ở đời thì phải nên nghĩ đến một nước, chớ nên chỉ nghĩ đến một nhà. Nhà Lê đối với dân ta, ơn trạch đã hết rồi. Dẫu bấy lâu còn được chút hơi thừa, nhưng bị Chúa Trịnh kiềm chế, uy-quyền đã mất hết từ lâu. Vậy ta cũng chẳng nên cứ cố chấp cái nghĩa tôn-phù mà cúi đầu tôn đội lên làm gì nữa. Vả chăng vua Lê đã làm một sự đại thất kế và đại thất dân tâm, là tự mình không lo lấy mình, đi rước quân Thanh về, để mong khôi phục.

Ấy là bị quân Tây-sơn đánh thua mà nó phải bỏ về nước, nếu nó lại được thắng lợi thì sau khi quân Tây sơn đã về miền Nam rồi, nó sẽ thừa cơ mà chiếm lấy, chia đất nước ta làm quận huyện của nó, chớ khi nào nó lại trả cho vua Lê. Điều đó hễ người có đôi chút kiến thức, cũng đều biết như thế cả, vậy mà vua tôi nhà Lê lại không nghĩ đến, đi đón nó về, nó phải thua chạy, còn chưa tỉnh ngộ lại dắt nhau chạy theo. Các con cứ nghĩ đó mà coi, ta dám quyết rằng vua tôi nhà Lê phen này sẽ không còn trở lại nước Nam được nữa, vì quân Thanh bị thua một trận ấy sẽ phải chột lòng nản chí, không còn dám sang nữa. Nó không sang tất sẽ tìm kế mà giữ vua tôi nhà Lê lại, thế là đem thân vào cạm, khi nào còn mong gỡ thoát cho ra.

Nghe lời mẹ nói, hai con đều lấy làm phải, không theo vua Lê nữa.

Bà mẹ họ Hà đáng thực là một người có cao-kiến viễn-thức, những lời bà xét đoán về cái công cuộc « cầu ngoại viện » của vua Lê, rất là xác đáng.

Quả nhiên về sau vua Thanh không giúp binh mã cho nữa, kiếm cớ thoái thác, và đánh lừa giam giữ vua tôi nhà Lê ở lại đất Tàu, đến nỗi vua Lê phải ngậm hờn mà chết, lời nói của bà thật quả không sai vậy.

(Công-luận báo)

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển . . . . [illegible]
Tiền cước mỗi quyển . . [illegible]
[illegible]

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày thứ bảy 24 septembre 1927 hồi 6 giờ tại sở công chính Hanoi lĩnh trưng đá để lát đường từ kilomètre 109 đến kilomètre 114 đường thuộc-địa số 1 thuộc tỉnh Lạng-sơn.

— Ngày thứ hai 26 Septembre 1927 hồi 16 giờ 15 tại sở Công chính đấu giá 11 lô là 100.000 *mètres cubes* đá để dùng việc trị thủy năm 1928.

Lô thứ		
Lô thứ nhất	10.000	m3
— hai	10.000	»
— ba	5 000	»
— tư	10.000	»
— năm	15 000	»
— sáu	8 000	»
— bảy	4.000	»
— tám	7 000	»
— chín	8.000	»
— mười	8 000	»
— 11	15.000	»

Điều lệ để tại phòng giấy ông kỹ-sư chánh sở trị-thủy (Service Hydraulique) Hanoi.

Ngày thứ hai 26 septembre hồi 16 giờ 30 tại sở Công-chính Hanoi đấu giá 7 lô đá là 28.200 mètres cubes đá để dùng vào việc trị thủy năm 1928:

Lô thứ		
Lô thứ nhất	2.700	m3
— hai	2.900	»
— ba	2 500	»
— tư	3.500	»
— năm	4 500	»
— sáu	6.200	»
— bảy	5 900	»

— Ngày thứ tư 28 septembre hồi 9 giờ sáng, tại nha Học-chính Đông-dương lĩnh-trưng in các sách học chừng 40 vạn quyển. Điều lệ để tại nha Học-chính.

— Ngày thứ hai 3 octobre hồi 16 giờ tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá xây những bể lọc và một cái nhà lọc máy nước cho thành-phố Nam-định.

Điều lệ để tại sở Công-chính Hanoi và Nam-định.

— Ngày thứ tư 5 octobre hồi 9 giờ sáng, tại sở Bưu-điện Hanoi lĩnh-trưng quần áo cho các facteurs mặc trong năm 1927. Điều lệ để tại sở Bưu-điện.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ
CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:
1° *Ngạch thuế thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*
2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*
3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . . 0$15
Tiền cước thường . . 0, 05
Tiền cước Recommandé thêm 0, 10

Thư và mandat gởi cho:
M. LÊ-NGUYÊN-ÚC
61-63, Rue du Coton
HANOI

6701

Âu Tây tư-tưởng

(La Pensée de l'Occident)

Dịch văn thư-xã

Hiện nay bản-xã đã in hết bộ Ba người ngự-lâm pháo thủ (Les trois Mousquetaires d'Alex-Dumas). Toàn bộ thành ra 18 quyển nhỏ bán mỗi quyển 0$05. Hoặc đóng làm bốn quyển lớn có bìa mỗi quyển giá 0$2.

Từ nay khởi sự in sách Tê-lê-mặc Phiêu-lưu-ký (Les Aventures de Télémaque, par Fénelon) cũng cứ mỗi tháng ra hai quyển nhỏ, bán mỗi quyển 0$05. Sách này thuộc về loài sách kinh điển của quí-quốc, lời lẽ như lời Luận, Mạnh. Đọc nó rất là bổ ích. Các sách của bản-xã bán tại bản-quán. Ai ở xa muốn ủy bản-quán gửi dần ra quyển nào gửi quyển ấy thì xin cứ gửi cho 1$00 hay là 2$00 trước; khi nào tính tiền sách và tiền cước gần hết, bản-xã sẽ có thư báo trước để các ngài gửi tiền lấy sách liên tiếp mà xem.

SÁCH LUẬT

Quan phó Binh-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này:
1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2. 00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LÊ (Droit maritime) giá. 1. 50
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 3. 00
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoại)
Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả
Bán tại bản-quán

Những hồi từ đầu, đã in thành mười hai quyển, một bên chữ Pháp, một bên Quốc-văn, bán giá như sau này:

Phần	Quyển	Trang		Giá
Phần thứ nhất	Quyển I	223	trang, bán	0$50
	» II	203	—	0 45
	» III và IV	159	—	0 85
	» V và VI	193	—	0 48
	» VII và VIII	319	—	0 65
Phần thứ hai	Quyển I	213	trang, bán	0$45
	» II và III	237	—	0 50
	» IV, V và VI	275	—	0 60
	» VII và VIII	231	—	0 50
Phần thứ ba	Quyển I, II và III	251	trang, bán	0$55
—	Quyển IV, V, VI và VII	299	—	0 65
—	Quyển VIII	305	—	0 65

Ở xa tính thêm tiền cước, mỗi quyển . . . . 0$20
Cả mười hai quyển gửi làm một gói, tiền cước 1 00

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Les deux mains

Un jour, dans sa mauvaise humeur,
La main droite en ces mots grondait sa pauvre sœur :
« Il n'est rien que pour vous tous les jours je ne fasse,
Mais de travailler seule, à la fin, je me lasse ;
Vous ne savez rien toucher, rien tenir ;
Tant pis ! et si pour vous, ma sœur, tout est de verre,
Je n'en pense mais ! D'un repos salutaire,
A mon tour, je prétends jouir,
Et désormais je ne veux plus rien faire. »
D'un reproche aussi dur, avec quelque raison,
La pauvre main gauche s'offense ;
Mais sur son éducation,
Elle rejette en vain son ignorance :
L'excuse alors n'était pas de saison ;
Et sans différer davantage,
Il fallut se mettre à l'ouvrage.
Elle essaya d'abord des travaux du ménage ;
Devenus plus laborieux,
Les doigts devinrent plus agiles ;
Elle fit mal un jour, un autre jour fit mieux ;
Puis défiant les plus habiles,
A la honte des paresseux,
Les travaux les plus difficiles
Pour elle, enfin, ne furent que des jeux.
« Vous qui de rien faire avez pris l'habitude,
« Retenez cette fable, et rappelez-vous bien
« Qu'en fait de savoir il n'est rien
« Dont ne viennent à bout le travail et l'étude.

NAUDET (1785-1847)

Hai bàn tay

Một hôm, Tay phải bực mình,
Mắng ngay tay-trái coi hình như em :
« Này em ! Thử nghĩ mà xem,
Đời em như rứa có hèn hay chăng ?
Việc nhà mình chị đảm đang,
Mà em chẳng biết cầm mang vật gì !
Chị đây nào có tiếc chi ?
Một mình làm lụng ê-chề nhọc tấn ;
Em coi công việc khó khăn,
Từ rầy chị cũng chẳng cần ! mặc em ! !
Bây giờ chị nghỉ một phen,
Tội gì nhọc xác đua chen với đời.
Nghe xong mọi lẽ chê bai,
Tức mình tay trái kiếm bài cãi ngay :
« Vì đâu vụng dốt thế này ! !
Chẳng qua cũng bởi không thầy dạy cho »
Hết lời xin lỗi nhỏ to,
Nói rồi tay trái quyết lo việc mình.
Mỗi ngày càng học càng tinh,
Trước còn làm vụng sau thành khéo ngay ;
Ngón tay mềm mại xinh thay...
Suốt ngày chăm chỉ tay này khéo ra...
Bao nhiêu việc khó trong nhà,
Một mình làm dễ như là trò chơi.
« Những người lười biếng kia ơi !
« Hãy ghi nhớ lấy một lời này thôi :
« Phàm chưng muôn sự ở đời,
« Học hành làm việc ấy thời mới nên.

Ph. Ngọc — (Bắc-ninh)

Lược khảo lịch sử Trung-quốc

XXVI

Lưu Tú đem quân đánh Hàm-đan, mấy trận đều được ; Vương-bá đuổi chém Vương-lang. Tú bắt được những văn thư của lại dân giao thông với Vương-lang đến mấy nghìn tờ, Tú không xét, hội các tướng lại, rồi đem văn-thư đốt đi, và nói rằng khiến cho kẻ phản trắc yên lòng.

Lưu Huyền sai sứ phong Lưu-Tú làm Tiêu-Vương, và khiến bãi binh về Trường-an, Tú nói Hà-bắc chưa yên, không chịu bãi binh.

Giặc Xích-mi đem quân đánh Trường-an, Tiêu-Vương sắp đem quân đi lấy nước Yên và nước Triệu, lại muốn nhân dịp lấy Quan-trung (tức Trường-an), bèn phong Đặng-võ làm đại tướng-quân, đem ba muôn tinh-binh vào Quan-trung.

Tiêu Vương lấy rằng quận Hà-nội hiểm-yếu giàu có, bèn phong Khấu-tuân làm đại-tướng-quân, lĩnh chức thái-thú quận Hà nội (Khấu-tuân có đủ tài văn võ) và bảo Tuân rằng : Ngày xưa vua Cao-tổ để Tiêu-hà giữ Quan-trung, bây giờ tôi giao quận Hà-nội cho ngươi, trách-nhiệm rất nặng-nề, xin ngươi cố sức ». Khấu-tuân ở Hà-nội, chuyển-vận lương-thực, sửa sang khí-giới, quân dẫu đi đánh xa, không từng phải thiếu-thốn bao giờ.

Giặc Xích-mi vào Trường-an, Lưu-Huyền thua chạy.

Nhà Tây-hán từ vua Cao-tổ đến vua Bình-đế, cộng 12 đời, phụ thêm Vương-mãng 8 năm, Lưu-Huyền 2 năm, cộng 219 năm.

CHƯƠNG THỨ XVII

Vua Quang-võ nhà Đông-hán

Tiêu-vương dẹp yên các giặc, lên ngôi Hoàng-đế, là vua Quang-võ, đóng đô ở Lạc-dương, gọi là nhà Đông-Hán.

Đặng-võ bình-định quận Hà-đông, vua Quang-võ sai sứ cầm cờ tiết cho Võ làm Đại-tư-đồ (nhà Đông-Hán, đại-tư-đồ, đại-tư-mã và đại-tư-không là chức tam công) phong Tán-hầu, buổi ấy Võ mới có 24 tuổi.

Xưa Trác-Mậu là người khoan-nhân điềm-đạm, trước làm quan linh-huyện Mật, sau thăng làm quan Kinh triệu-thừa, (tức là quan phủ-thừa bây giờ) Mậu yêu dân như con, hết sức dạy dỗ và dấy lợi trừ hại cho dân, dân đều cảm hóa yêu-mến, khi đổi đi nơi khác, già trẻ trai gái đều khóc lóc xin theo. Buổi Vương-mãng giả ngôi Hoàng-đế, Mậu cáo quan về nhà. Vua Quang-võ lên ngôi, liền sai sứ đến thăm hỏi Mậu. (Khi ấy Mậu đã ngoài 70 tuổi), gia chức thái-phó, phong Bao đức-hầu.

Mã-Viện khi nhỏ tuổi, vì trong nhà ăn tiêu không đủ, đi sang phương bắc làm nghề chăn nuôi, anh Viện là Mã-huống bảo Viện rằng : « Em là bực đại-tài, thành tựu muộn lại càng hay. » Viện là người khảng-khái có chí lớn, thường nói với bè bạn rằng : « Kẻ trượng-phu lập chí, khi cùng càng nên bền, khi già càng nên mạnh ». Sau Viện có đến vài nghìn trâu bò và vài vạn hộc thóc, tự than rằng : « Người ta làm ra của, có biết tiêu dùng mới là quí, nếu không thế thì là thủ-tiền-lỗ (đầy-tớ giữ tiền). Bèn chia sẻ của cải cho bà con bè bạn, nghe Ngỗi-hiêu bà a trọng sĩ phu, bèn đi theo (Ngỗi-hiêu khi ấy ở Thành-kỷ (tức là Quí-châu bây giờ, tự xưng là Tây-châu thượng-tướng-quân). Ngỗi-hiêu sai Mã-Viện vào Thục (tức tỉnh Tứ-xuyên bây giờ) để dò thăm tình-hình Công-tôn-Thuật (Cuối đời Lưu-Huyền, Công-tôn-Thuật tự xưng là Hoàng-đế ở Thục). Viện với Thuật là người cùng làng, lúc nhỏ chơi với nhau rất thân. Thuật nghe tin Viện đến, bắt trăm quan và quân lính bầy hàng, dùng nghi tiết thiên-tử, rất bị vệ tôn nghiêm, rồi mời Viện vào, lại họp đình thần, đặt công yến để thiết Viện, và tỏ ý muốn dùng Viện làm đại-tướng-quân, phong tước hầu. Viện từ đi, và bảo người theo hầu rằng : « Đương buổi sống mái chưa định, Công-tôn không nhả miếng cơm, bắt tóc mời chạy đón kẻ quốc sĩ, để cùng lo tính việc nên thua, mà vội giữ cách bộ-vệ như hình người mã-nhìn, thế thì dùng sao nổi kẻ tài lược trong thiên-hạ ». Viện về bảo Ngỗi-Hiêu rằng : « Công-tôn-Thuật là con ếch ngồi dưới giếng, ta nên chuyên ý phương Đông (chỗ vua Quang-võ) Hiêu lại sai Viện đem thơ sang Lạc-dương. Khi Viện đến, vua Quang-võ đương mặc áo cụt tay, đầu không đội mũ, cười mời Viện vào, rồi cười mà bảo Viện rằng : « Ngươi đi lại trong hai vị Hoàng-đế, (chỉ Ngỗi-Hiêu và Công-tôn-Thuật) nay thấy ngươi khiến ta sinh thẹn ». Viện dập đầu tạ, nhân nói rằng : « Đương buổi bốn bề rối loạn, kẻ ăn trộm danh-hiệu rất nhiều, nay tôi thấy bệ-hạ độ lượng khoan hồng, kiến thức minh đạt, giống vua Cao-tổ, mới biết rằng đế vương thật có khác người thường xa lắm ». Vua cười, giữ Viện ở hai ngày, rồi sai quan sứ cầm cờ tiết đưa Viện về Thành-kỷ. Viện khuyên Hiêu quyết ý thần phục, Hiêu cũng dùng dằng chưa nghe.

Các Công-thần đều phong hầu-tước, Đặng-võ làm đầu. Anh ruột Âm qui-nhân là Âm-Chí nhất định từ không chịu phong, và nói rằng : « Tôi là họ thân chốn dịch-đình (nội cung), bây giờ được phong tước, sợ thiên hạ ngờ bệ-hạ có ý tư vị », vua nghe theo. Khi vua Quang-võ còn làm học-trò du học ở kinh-sư, thấy nàng Âm-Lệ-hoa là gái có nhan-sắc nổi tiếng ở buổi ấy, vua thường nói với bè bạn rằng : « Làm quan thì nên làm chức Chấp-kim-Ngô, (chấp-kim-ngô tức là quan Hộ thành-đề-đốc của ta bây giờ,) lấy vợ thì nên lấy nàng Âm-lệ-hoa ». Đến khi lên ngôi, liền rước nàng Lệ-hoa vào hậu cung, phong làm qui-nhân, sau lập làm hoàng-hậu, ân sủng một ngày một thịnh, lại lập con làm thái-tử (tức là vua Minh-đế).

(*Còn nữa*) Tiêu-mai.

Le PARFUM des HUMANITÉS
(SỬ-KÝ THANH-HOA)
Soạn-giả : E. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Vừa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi Recommandé : 0$30 thứ 2$00 và 0$20 thứ 1$00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Bạch-phát hồng-nhan

Ông Bạch-văn-Nhân người ở nước Lỗ ngoài bảy mươi tuổi, nhà rất nghèo tính người thực thà chất phác. Chỉ vì nỗi nhà bần bạc, người cô-lỗ, nên không ai lấy, từ thuở nhỏ đến già vẫn vò võ một mình không có vợ con gì cả. Ông thường phải làm nghề kiếm củi để kiếm ăn lần hồi ; không có nhà đất ở, phải vào giữa rừng kiếm nứa cùng lá gồi để dựng lên một cái túp lều ở tạm bợ. Mỗi khi gánh củi đi bán được tiền lại đong gạo mua rau đem về trong túp lều ấy thổi nấu ăn uống. Tay rằng ăn cần ở kiệm nhưng quan bất phiền dân bất nhiễu, một mình một nơi sơn lâm cũng lấy làm thú vị, cũng có đôi ba khi bán củi được đắt mua bầu rượu về ngồi một mình đánh chén chơi.

Một hôm buổi sáng, sương vừa đã tan, mặt trời mới mọc, hoa rừng đua nở, vượn hót chim kêu, Bạch-văn-nhân ngủ dậy ngắm cái phong cảnh sơn truyền ở chung quanh cái túp lều của mình không khác gì bức họa thiên nhiên, tự nhiên có cái vui thú êm đềm thanh nhã, lấy làm thích lắm, nói một mình rằng : « Người ta lúc làm cũng phải có lúc nghỉ để di-dưỡng tinh thần, chứ tội gì cứ bắt hình hài mình lúc nào cũng làm nô lệ cho ý thực. Nay nhân được buổi chiều giời mát mẻ như thế này, ta nấy ngồi dốt rượu đánh chén chơi để thưởng ngoạn phong cảnh đã. » Nói xong liền sắm lấy bầu rượu đó uống. Ngồi dung dùi vuốt râu uống được vài chén, thì chợt thấy một người khách trạc độ năm mươi tuổi có giáng nho nhã, ăn mặc quê mùa đi qua trước lều ấy. Bạch-văn-Nhân đương ngồi một mình không có bạn, vả lại ở cách rừng ấy thường vắng vẻ, có khi hằng ngày không gặp một người đi qua, nay gặp được ông khách đi qua lấy làm vui vẻ, liền mời vào chơi cùng ngồi uống rượu. Người khách vào chơi chủ khách cùng mời nhau uống rượu. Sau Bạch-văn-Nhân hỏi : quí khách đi đâu mà lại qua chơi nơi sơn lâm này một mình ?

Khách nói : « Tôi là người họ Triệu quê ở Lạc-dương, nhà tôi lấy thế theo việc nho học, tổ phụ tôi về thế làm quan công khanh đời nhà Minh, nay tổ phụ tôi đã quá cố rồi, bực mình về nỗi thế sự tang thương, mắt trông thấy Mãn-thanh đem quân vào Trung hoa đánh đổ Minh-triều lấy nước. Lại còn khổn nỗi người Mãn-thanh tìm bắt các con nhà trung thần của vua nhà Minh để làm tội, nên tôi tìm phương lánh nạn ẩn vào rừng núi. Trước kia tên tôi là Triệu ngọc-Quang tập luyện lối văn chương thi cử cũng đã có tiếng ở Lạc-dương. Nay tôi phải đổi tên là Triệu-thâm-Sơn vào cảnh rừng này ở. Nhân hôm nay mát giời tôi phóng bộ đi chơi xem phong cảnh lâm tuyền may lại gặp cụ.

— Chẳng hay nhà ngài ở đâu ? Ngài vào đây lấy nghề gì làm sinh nhai ?

— Nhà tôi ở cách xa đây ước chừng độ năm dặm. Cái túp lều nhỏ ở chân cái núi đá, có những cây cổ thụ xanh hom, gần liền với cái chợ nhà quê ở phía đông rừng này, ấy chính là nhà tôi. Tôi ở đây có người vợ lẽ tôi với đứa con gái tôi cùng ở chung, lấy nghề làm đậu phụ làm sinh nhai, mỗi khi tôi làm đậu xong, trẻ nhà tôi lại đem đi bán. »

Từ đó trở đi Bạch-văn-Nhân Triệu-thâm-Sơn kết bạn chơi bời với nhau thân mật, mỗi khi nhàn hạ lại đến chơi nhà nhau uống rượu tiệu khiển, hết năm ấy sang năm khác, trong cách rừng xanh ấy cũng chỉ có hai người ấy chơi với nhau là thân thiết thôi.

Một khi Triệu-thâm-Sơn đến chơi với Bạch-văn-Nhân uống rượu, trong lúc đương chén tạc chén thù, truyện trò vui vẻ, Triệu-thâm-Sơn nhác trông vào xó đầu dường của Bạch-v.-Nhân thấy có năm sáu nén bạc để ở dưới đất, ánh bạc sáng nhấp nhánh trong xó tối. Triệu nói đùa với Bạch rằng : cụ để làm gì những vật vô bụng ở trong xó tối kia, cho tôi một cái.

Bạch nói : có làm gì cái vật vô dụng này, liền cầm lấy hai nén bạc đưa cho Triệu. Triệu cám ơn liền cầm lấy hai nén bạc, đút vào túi áo, uống rượu xong, từ biệt ra về.

Từ khi Triệu xin được hai nén bạc ấy, về sắm sửa thức ăn thức mặc, mua dường mua ghế kê dọn trong nhà tử tế. Triệu-thâm-Sơn vẫn nghĩ rằng Bạch văn-Nhân là một ông cụ ẩn rật cao kỳ thanh khiết, khinh vàng bạc như đá sỏi không thèm tiêu dụng đến, lấy làm hâm mộ cái thanh phong cao tiết của cụ lắm. Nhưng không biết rằng Bạch-văn-Nhân cũng không phải là người ẩn dật thanh cao gì cả, vốn là người bần hàn vất vả từ thuở nhỏ, lại thật là lỗ độn, bình sinh không thấy nén bạc bao giờ, chỉ biết có đồng tiền tiêu dụng được, chứ không biết nén bạc là vật gì, nên trông thấy nén bạc không lấy làm quý. Nguyên mấy nén bạc mà Bạch-v.-Nhân để ở nhà đó, là khi đi kiếm củi, thấy bạc ở dưới gốc cây, trông thấy đẹp mà mang về, (Những bạc ấy là bạc của một nhà sự phú nào từ đời trước, chạy loạn đem giấu bạc ở dưới gốc cây, lâu ngày mất tích không biết đâu mà tìm,) bạc chôn ở dưới gốc cây ấy rất nhiều, lâu ngày cây bị bão long gốc rễ lên, hố bạc lộ ra, các người đi rừng không ai lai vãng đến đấy, nên không ai biết, duy chỉ có một mình Bạch-văn-Nhân thường kiếm củi ở nơi ấy, mỗi khi đến đấy đẵn củi lại nhặt lấy năm ba nén bọc vào thắt lưng mang về, không bao lâu hố bạc ấy hết, Bạch-v.-Nhân chất những nén bạc, xây làm bếp đun ; cảnh rừng ấy vắng vẻ, cái lều của Bạch-văn-Nhân ở lại thấp tối và nhỏ hẹp, nên trộm cướp cũng chẳng ngó đến.

Một hôm Triệu-thâm-Sơn đương ngồi uống rượu, thấy một ông cụ râu bạc, đầu đội nón mê, áo quần lam lũ quẩy gánh củi đi qua trước cửa một cách nặng nề, nhận ra thì là Bạch-văn-Nhân, vội vàng ra mời vào chơi xơi rượu. Bạch-văn-Nhân đặt gánh củi xuống, tay cầm cái nón mê quạt cho đỡ nực, miệng thở khì khò, vào nhà Triệu ngồi nghỉ một lát, cầm chén rượu uống, trông thấy nhà Triệu đã sắm sửa lịch sự hơn trước, hỏi rằng :

— Sao ông làm ăn chóng phát đạt mà sắm sửa được lịch sự như thế này ?

Triệu nói :

— Ấy cũng nhờ cái lộc của cụ cho hôm nọ đấy.

Bạch nghe nói biết vậy nhưng cũng không hiểu ra sao cả, uống vài chén rượu xong lại gánh củi vào chợ bán, bán xong gánh củi lấy một nửa tiền đong gạo mua rau, một nửa tiền mua rượu đủ Triệu về chơi nhà cùng ngồi uống rượu, Triệu đến nhà Bạch thấy vô số những nén bạc chồng chất để làm bếp đun, lại còn bỏ ngổn ngang ở gầm dường nữa, trước còn ngỡ Bạch là người cao kỳ khinh rẻ tiền bạc như đất bùn không thèm tiêu dụng, sau để tâm xét kỹ ra mới biết Bạch là người cổ lỗ, không biết những vật ấy là của báu, không biết tiêu dùng, Mới bảo Bạch rằng :

— Nay cụ đã giầu lắm rồi, tội gì chẳng ăn mặc sắm sửa cho phong lưu mà cứ làm lũ vất vả như thế, những cái vật cụ kê làm bếp đun ấy, đâu là những nén bạc cả đấy, cụ đào đâu ra được nhiều thế ? Bạch nghe nói lấy làm lạ, bây giờ mới biết là những nén bạc, nói với Triệu khi đi kiếm củi bắt được ở dưới gốc cây là như thế, chỉ thấy sắc nó đẹp mà mang về, chứ vẫn tưởng là vật vô dụng.

Đoạn Bạch chỉ ngồi mà khóc.

Triệu nói : giời cho được bạc nhiều như thế, đáng lẽ cười to lên mới phải chứ, sao lại khóc ?

(*Còn nữa*)

Thạch-bằng dịch thuật

MAU MAU KẺO HẾT!!
1° Mới sang lần đầu Caoutchouc crêpe HOA-KỲ để làm đế giầy tây đi rất êm và bền.
2° Mũ rơm các cỡ và các cầu đỏ các kiểu.
3° Lượt tây thâm (Jersey soie) và nhiều tây thượng hạng để làm khăn xếp.
4° Mũ casquette chauffeur bằng vải trắng ở bên tây sang.
5° Mũ trắng toàn bằng liège cả, giá đặc biệt :
1$80
Hàng mới sang bán rất hạ
Các thứ dùng để làm mũ
Liège, dứa, vải, cachemire, finette, merinos coton, satinette để lót mũ, da nguyên tấm và cắt sẵn viền, băng mũ feutre, chóm, ốc, khoá băng, khoá quai và các thứ đanh, vân vân.....
Các ngài muốn mua xin cứ lại hỏi giá hay viết thư về cũng được, bản-hiệu sẵn lòng giả nhời ngay hay gửi mẫu đi.
Chapellerie « HAI-CHINH », 74-76, Rue du Pont en Bois, Hanoi
3019

---

số 231

TÂY-DU

DOÃN-KẾ-THIỆN dịch thuật

Phụ-mã nổi giận đùng đùng, nghiến răng quèn quẹt, ra sức cùng Bát-giới giao chiến, Bỗng lại thấy Lão-long-vương mang long tử long tôn, kẻ cầm súng, người cầm dao, sấn lại đánh giúp sức cho phụ-mã.

Bát-giới thấy vậy liền đâm phóng một cái rồi bỏ chạy. Lão-long-vương mang quân đuổi theo, phút chốc đã đuổi lên đến mặt nước, làm cho nước đầm rung động như sôi.

Đại-thánh đang đứng chờ ở trên bờ đầm, bỗng thấy bọn kia đuổi theo Bát-giới lên, liền nhảy lên trên không, cầm côn mà giáng vào đầu Long-vương một cái nát bép ra như tương. Thương hại cho Long-vương, máu chảy tóe ra trong đầm, thây trôi dạt theo làn sóng. Bọn long-tử long-tôn thấy vậy hoảng sợ đều cắm đầu bỏ chạy, còn phụ-mã thì vội vớt lấy thây Long-vương đem về Long-cung.

Đại-thánh và Bát-giới không dám đuổi theo, cùng nhau chạy lên trên bờ để bàn cách nên làm thế nào, Chính lúc ấy bỗng thấy gió lốc thổi ầm ầm, sa mù bay man mác, từ phương tây đi thẳng về phương nam. Đại-thánh ngửa lên nhìn kỹ xem cái gì thì là Nhị lang Hiển-thánh, cùng sáu anh em ở Mai-sơn, mang chim ưng chó săn, ai nấy đều lưng đeo loan cung, tay cầm dao nhọn, theo luồng gió mà đi.

Đại-thánh nhìn xem rồi nói rằng :

Này Bát-giới, kia anh em Thất-thánh đi trên kia, nên lên mời bọn họ xuống để giúp sức cho chúng ta, đó là một cơ hội rất tốt. Nhưng hiềm vì trong bọn họ có Hiển-thánh đại-kha, ta đã từng bị hắn hàng phục, không thể đường đột đến chào hắn được. Vậy mi lên trước đón đường mà nói to lên rằng : « Xin đức chân-quân hãy dừng lại » để khi hắn đã dừng mây đứng lại rồi, bấy giờ ta sẽ ra mặt chào hắn mới được.

Bát-giới liền nhảy lên trên mây, đứng chắn đường mà nói to lên rằng :

Xin chân-quân hãy tạm dừng xa-giá, có Tề-thiên đại-thánh xin được bái kiến chân-quân.

Chân quân nghe nói, liền truyền lệnh dừng lại, cùng Bát-giới thi lễ xong, rồi hỏi rằng :

Tề-thiên đại-thánh ở đâu ?

Bát-giới nói :

Hiện đứng ở dưới núi.

Nhị-lang liền gọi sáu anh em, tức là *Khang*, *Trương*, *Diêu*, *Lý*, *Quách*, *Trực*, đi xuống mời Đại-thánh lên.

Đại-thánh theo lên, Nhị lang trông thấy chạy ra khoác tay mà nói rằng :

Thưa Đại-thánh, ngài thoát ly được nạn lớn, qui y cửa phật, chẳng bao lâu sẽ làm trọn công to, được lên ngồi trên tòa sen, thực là một việc đáng mừng vậy.

Đại-thánh nói :

Không dám, ngài dạy quá lời, tôi dẫn thoát nạn đi sang Tây-phương, nhưng chưa biết ngày nào đã làm thành công quả. Nay nhân qua nước Tế-trại, thấy nước ấy bị mất trộm cái bảo-bối, các sư tự nhiên phải chịu nỗi oan-khiên, nên tôi phải đến đây để bắt con yêu đã lấy trộm cái bảo bối ấy, chợt thấy xa-giá của huynh-trưởng đi qua, vậy đánh bạo lên đây, xin huynh-trưởng rủ lòng yêu mà giúp sức cho, nhưng chẳng hay huynh-trưởng có chịu hạ cố cho chăng.

Nhị lang cười mà nói rằng :

Tôi nhân nhàn rỗi không có việc, cùng các anh em đi săn về, nếu Đại-thánh lại có việc gì dùng đến thì khi nào anh em tôi lại chẳng phải tuân mệnh. Nhưng chẳng hay ở đây có loài yêu quái gì ?

Đại-thánh nói :

Đại-kha quên rồi, ở đây là núi Loạn-thạch, dưới núi có đầm Bích-ba, dưới đầm có long-cung tức là sào huyệt của Vạn-thánh long-vương đó.

Nhị lang nghe nói lấy làm lạ mà hỏi rằng :

Vạn-thánh long vương bấy lâu có hay sinh sự gì đâu, làm sao nay lại có việc ăn trộm bảo bối ?

Đại-thánh liền đem việc Long-vương kén con *Cửu-đầu trùng* làm phụ-mã, giáng mưa máu làm ô uế bảo tháp, rồi lấy trộm cái bảo bối *xá-lợi-tử*, kể hết cho Đại lang nghe và lại nói luôn rằng :

Con Lão-long vừa rồi đã bị tôi đánh chết, bọn nó vừa đem thây về. Chúng tôi đang bàn nhau lại xuống khiêu chiến thì bỗng trông thấy nghi-trượng của huynh-trưởng đi qua, nên mới dám đánh bạo mà cầu huynh trưởng giúp sức cho vậy.

Nhị-lang nói :

Nếu đã giết được con Lão-long rồi, thì nên lại khiêu chiến ngay, khiến cho con quái ấy giở tay không kịp, và nhân thế phá tan hết sào huyệt của nó đi.

Bát-giới nói :

Đã đành như vậy, nhưng bây giờ giời tối rồi thì biết làm thế nào ?

Nhị-lang nói :

Chúng tôi có đem theo rượu và các món ăn, vậy hãy sai bày một tiệc ra đây, để cùng hai ngài uống rượu nói chuyện vui trong một đêm, để sáng mai lại xuống khiêu chiến cũng được.

Nhị-lang nói rồi, lập tức sai bày tiệc, rồi anh em cùng ngồi ở dưới bóng giăng sao. lấy giời làm màn, lấy đất làm chiếu, chén anh chén chú, chuyện gần chuyện xa, cùng nhau ăn uống mãi cho đến khi trời đã rạng đông. Bát-giới lúc ấy đã ngấm hơi men, liền hăng hái mà nói rằng :

Thôi trời đã sáng rồi để Lão-trư này xuống khiêu chiến.

Bát-giới nói rồi vác đinh ba, vén áo rẽ nước mà xuống dưới đáy đầm, lại thẳng đến dưới bài lâu, lên tiếng quát tháo, rồi chạy sấn vào trong điện. Bấy giờ long-tử đang mặc áo xô, nằm ôm lấy thây Lão-long mà khóc, còn Long-tôn và Phụ-mã ở mặt sau đang sắp sửa quan tài và các đồ khâm liệm, Bát-giới liền chạy đến giơ đinh ba mà đánh vào đầu Long tử vỡ toang ra, làm cho Long-bà phải khiếp sợ cùng mọi con tiểu-yêu bỏ chạy trốn vào trong mà kêu to lên rằng :

Trời ơi ! cái thằng hòa-thượng mõm dài nó lại đánh chết con ta rồi.

Phụ-mã nghe tiếng, liền lại vác cái thuổng đạt, đem lũ Long-tôn chạy ra ngoài cửa để đánh Bát-giới. Bát-giới giơ đinh ba lên để đối địch, vừa đánh vừa lui, chạy lên trên mặt nước. Bấy giờ Đại-thánh cùng Nhị-lang và sáu anh em đang đứng ở trên bờ, thấy phụ mã đuổi theo Bát-giới lên đến đó, liền cùng nhau chạy sấn lại, kẻ sang người dao, xúm vào đánh tan bọn Long-tôn.

Phụ-mã thấy thế nguy liền nhảy lên trước núi, hiện bản tướng ra, dương hai cánh mà bay lượn vòng quanh, Nhị-lang liền lấy cái cung vàng mà bắn. Phụ-mã vỗ cánh bay đến chực cắn Nhị-lang, lại thò cái đầu ở ngang lưng ra, há mồm để dọa nạt, nhưng bị ngay con chó săn của Nhị-lang chồm lên mà cắn một miếng vào đầu, máu me chảy ra đầm đìa, đau quá không chịu nổi, phải bỏ chạy trốn về Bắc-hải. Bát-giới toan đuổi theo, nhưng Đại-thánh liền ngăn lại mà bảo rằng :

Quân giặc đã cùng đường chớ nên đuổi theo, nó bị con chó cắn vào đầu, tất là mười chết một sống...

(*Còn nữa*)

CHABOT thợ kim hoàn

4[illegible] Rue Paul-Bert, Hanoi

Đồng hồ Oméga bằng vàng 18 carats, hạng mỏng 100 $.

Đồng hồ Líp thiệt mỏng bằng vàng 18 carats, giá từ 110 $ 00.

Bảo-hành 10 năm, biên vào đơn hàng.

HIỆU TRỊNH-XUÂN-NGHĨA

7, Rue du Chanvre, Hanoi — Téléph. n° 250

Mới sang mấy thứ hàng sau này bán lẻ và bán buôn, giá rất hạ:

- *Các thứ máy đánh lửa (briquets) bát-nhất và đá.*
- *Vải may màn tây (tulle moustiquaire).*
- *Cỏ tây nhồi đệm (crin végétal).*
- *Các thứ gương lắp vào auto (pare brise d'auto).*
- *Crochets X để treo các khung tranh ảnh và đĩa-cổ.*

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

[illegible] chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

Là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Urotormine

Giá 1 $ 20 một hộp

TAM TINH Y QUAN

PHỐ HÀNG [illegible] Nº 16, NAMDINH

Bản [illegible] thuốc [illegible] Tam-tinh [illegible] con [illegible] ngày [illegible] cung quá không có tiền [illegible]

Thuốc [illegible] 1p00 thuốc cao 1p00 [illegible] và giang mai rồi nọc không lan tiến [illegible] sinh dục như thường mỗi chai 1p00 thuốc [illegible] nhà phiền ngài nào ăn nàng đã [illegible] cũng khỏi, uống vào người [illegible] hạng nhất 3p00 hạng nhì 2p00 hạng ba 1p00. Các tỉnh ở xa viết thư về kê bệnh bản hiệu gửi thuốc [illegible] ngay gửi cách lĩnh hóa giao ngân, ngài nào mandat trước cần để cho

M. Trần-Bắc-Sơ dit Tam-Tinh à Namdinh

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

Quí-khách nên mua những xe-đạp thượng hạng mà giá lại rẻ không đâu bằng.

XE-ĐẠP TERROT:

Thượng bảo hạng	75 $ 00
Hạng đi đường xa B.	68 . 00
Hạng đi đường xa A.	66 . 00

XE-ĐẠP ALCYON

Thượng bảo hạng	72 . 00
Hạng đi chơi	66 . 00
Hạng đi đường xa	54 . 00
XE-ĐẠP « DRAGON D'OR »	50 . 00

3016

NHÀ-BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nồng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0 $ 60 một ống sáu cachets

3001

[illegible] HAO-SENG

[illegible] (Phố Mới), Hanoi

Giây nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi [illegible] đông khách

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

1613 [illegible]

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì nên biết số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quản ấy, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vắn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu

Giá tiền: 1 $ 30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0 $ 80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

3002

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 1 $ 00

3001

Thuốc trị chứng thổ tả

HIỆU « CÁI THÁP »

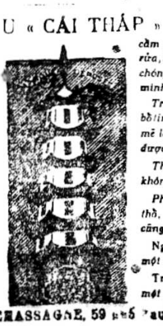

Thứ thuốc này chế ra để chuyên-trị chứng thổ tả mới mắc phải cùng là các chứng đau ở bộ máy tiêu-hóa (dạ-dày, ruột).

Thuốc ấy chế bằng các chất trị được cả các chứng do bệnh ấy sinh ra.

Thuốc uống rất êm và trị các chứng đau trong dạ dày, trong đại tiểu tràng rất thần-hiệu. Thuốc ấy uống thì khỏi hẳn chứng buồn lợm, buồn nôn và chứng đau bụng dữ-dội trước khi và sau khi nôn.

Thuốc có chất làm cho chóng đỡ chứng đi rửa và cầm tiệt hẳn được chứng đi rửa, lại khiến cho người bệnh chóng thấy khoan-khoái trong mình và chóng lại sức.

Trong thuốc ấy lại có chất bổ tim, làm cho quả tim mạnh mẽ lên và làm cho khắp mình được phát nhiệt chóng được.

Thuốc ngọt rất dễ uống, không có công phạt gì cả.

Phàm những chứng đi rửa, thổ, không phải là thổ tả, cũng đều uống được cả.

Người lớn: Cứ 2 giờ uống một thìa lớn (thìa xúp);

Trẻ con: Cứ 2 giờ uống một thìa nhỏ (thìa cà-phê).

Chỉ ở hiệu Bào-chế CHASSAGNE, 59 phố Paul Bert, Hanoi có bán thuốc này mà thôi.

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở *Quảng-đông* bên *Tàu*, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở *Vũ-di-sơn*, chọn các thứ trà đầu xuân thượng hảo-hạng tại trên ngọn núi cao, như: «liên-tâm, ô-long và thủy-tiên, vân vân» dùng cách hóa-học điều-chế, xa gần ai cũng biết tiếng.

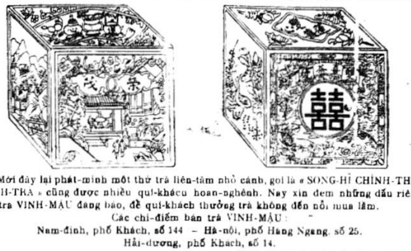

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cánh, gọi là « SONG-HỈ CHÍNH-THÁI DANH-TRÀ » cũng được nhiều quí-khách hoan-nghênh. Nay xin đem những dấu riêng của trà VINH-MẬU đăng báo, để quí-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các chi-điếm bán trà VINH-MẬU:
Nam-định, phố Khách, số 144 — Hà-nội, phố Hàng Ngang, số 25.
Hải-dương, phố Khách, số 14.

Vinh-Mậu trà hiệu cẩn-bạch.

Demi-Saison

Pháp mới sang những thứ hàng Laine tối tân để may quần áo tây về mùa thu: tropical gabardine, laine fantaisie, etc...

TÔ-HỒNG-ANH

TAILLEUR

Nº 1 Bd Francis Garnier — Hanoi

Thi tú tài tây. — Danh sách các thí sinh được vào kỳ vấn đáp như sau này:

Số học

MM. Ng-duy-Nhất, Vũ-đình-Huy, Hoàng-tích-Tuy, Ng-tử-Văn, Herat Alfred.

Ban D (1er groupe)

MM. Le Toullec, Vũ-đình-Mai, Lương duyên-Mậu, Trịnh-hồ-Thị, Phạm-quang Phúc, Ng-khoa-Phong, Vũ-ngọc-Phan, J. Philippe, Phạm-gia-Thịnh, Ng-Hiến.

Ban B

M. Đỗ xuân-Gia.

Melle Page Lan.

Ban triết-học

Về kỳ trước. — **MM.** Borel, **Ng-viêm-Hải, Dabos.**

Về kỳ này. — **MM.** Lê-đình-Nho, Pouleva, Ưng-Qua, Hiền Paul Thảo.

Melle Hud, **Mlle** Grenès, Fleutot, **Mlle Đỗ-thị-Sa.**

Ban D (2e groupe)

MM. Hoàng-cơ-Bình, Chemenaud, Phạm-phan-Côn, Ng-v-Bình, Leville Pierre, Jullien Ferdinand, Hoàng-mộng-Khâm, Ng-trọng-Hiệp, **Hoàng-xuân-Hãn.**

Người ta cần dùng một người cai thật giỏi về nghề trồng cà-phê. Hỏi tại nhà báo. 7.136

Ngạch học chính. — **M. Đào-mộng-Hùng, giáo-học hạng tư bậc cao-đẳng tiểu học Pháp-việt, theo như đơn xin, nay được phép nghỉ không lương một năm.**

M. Phạm-ngọc-Thụ, giáo học tập sự tại Hanoi, được từ chức.

M. Trần-đông-Sinh, giáo học thi-sai tập sự ở Sơn-lương, châu Văn-lập (Phú-thọ), được từ chức.

M. Trần-văn-Xước, giáo học thi sai tập sự ở Lê-mỹ, huyện Phù-ninh, (Phú-thọ) được từ chức.

Ngạch công chính. — **M. Trần-v-Giụ, thư ký tương hạng hạng tư, được phép nghỉ 29 ngày, lĩnh cả lương.**

Ngạch thư ký lục sự. — **M. Ng-đình-Tuận, thư ký lục sự hạng ba ở Bắc-ninh, được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng.**

Thu giấy phép chạy ô-tô. — **Cái giấy phép cho phép chiếc ô-tô số T. 7058 của M. Nguyễn-tài-Ngọ, được chở khách thuê, thì nay bị thu lại trong một hạn là 20 ngày.**

Chẳng lại cũng vì tội tham chở đông khách quá chứ gì.

Quản thúc. — **Đỗ-văn-Chu, quán làng Đại-độ, tổng Hà-thanh, tỉnh Hải-ninh, nay bị bởi dân quản-thúc trong hạn một năm.**

Con dâu bỏ nhà mẹ chồng. — **Ngày 27 juillet 1927, một người đàn bà tên là Mã-Thị-Tạo ở phố hàng Mã-mây số nhà 28 đến trình sở cẩm hàng Đậu rằng con dâu mình tên là Đỗ-Thị-Tiền, 18 tuổi mới cưới về được một tháng, đang đêm mở cửa trốn đi, có cạy hòm ăn cắp một chuỗi 500 hạt vàng và một đôi vòng vàng, với ít quần áo, đáng giá tất cả 151$70. Nay sở Mật-thám đã bắt được Thị-Tiền ở làng Trù-mật, thuộc phủ Lâm thao tỉnh Phú-thọ ở nhà một người quản khố đó hiện còn giam tại sở mật thám để xét hỏi.**

Mất hoa kim-cương. — **Ngày 18 septembre, hồi 11 giờ, Mme Bùi-thị-Tịch, buôn gạo ở phố Bờ-sông số 78 bỏ ra tả lấy đôi hoa tai vàng có nạm kim cương đáng giá 600 $. để lau cho sạch, trót có việc đi ra chỗ khác, để đôi hoa trên mặt bàn gần đấy. Hôm sau sực nhớ đến thì đôi hoa đã mất rồi tìm khắp nhà không thấy đâu nữa.**

Đổ úp mái nhà. — **Sáng hôm qua một phần cái nhà số 48 ở phố hàng Bồ vì cái dầm đã lâu ngày không chống nổi sức nặng nên đổ úp xuống. Người may không ai can chi, chỉ vỡ mất thông phong đèn của một người khách thuê nhà.**

Con hát trốn. — **M. Ng-v-Long, quản lý hội Sán-nhiên-đài ở đường Gia-long thưa người con hát tên là Trần-thị-Phương thôi trước khi hết hạn và lấy mất 180 đồng tiền lương rồi trốn đi mất.**

VIỆC BẮC-KỲ

PHƯƠNG-LIỆT

Đã bắt được. — **Vừa rồi sở Mật-thám đã bắt một người tên là Ng.-văn-Ni, 52 tuổi, quán làng Yên-lãng là người oa-trữ các đồ đạc do tên Đậu lấy trộm của một người tên là Hoàng-Tập tức Rung ở làng Hà-an-quyết đêm 16 septembre vừa rồi. có bắt được quả tang một cái nồi đồng ăn trộm vẫn còn để ở nhà tên ấy nữa, hỏi thì tên ấy thú nhận rằng có nhận của tên Đậu nhờ bán hộ ít đồ đạc ăn trộm ấy.**

Hiện tên Ni còn bị tống giam để xét.

PHÚ-THỌ

Kẻ cướp. — **Đêm hôm 26 ta vào hồi 1 giờ một bọn cướp ước chừng độ 15 đứa vác dao gậy đến một nhà buôn bán ở phố thứ năm đường Bờ sông phá cửa reo hò rầm rĩ. Trong nhà chỉ có một bà già và hai người con gái, một người đàn ông sức yếu quá nên không thể chống nổi với bọn cướp, đành phải để nó đập phá tan tành cả ba gian cửa bức bàn. Người nhà trèo lên nóc nhà kêu gào rầm rĩ hết hơi mỏi họng mà cũng chẳng thấy ai đến cấp cứu cho. Còn hai bên láng giềng cũng toàn là nhà đàn bà góa cả, họ thừa biết cả, nhưng quân cướp đứng vây đầy đường mà nói to lên hễ đứa nào ra thì chặt đầu nên hàng xóm cũng đành bó tay ngồi chịu để chúng phá vào lấy hết đồ đạc rồi tẩu thoát. Đối bên hàng phố nghe im mới dám mở cửa ra xem. Lạ nhất là ở gần nhà ấy cách độ 30 thước tây có điếm canh gác mà bọn cướp đến phá rầm rĩ, người kêu gào cứu cấp, như vậy mà cũng không thấy đánh trống động lên mà cũng chẳng cứu gì cả. Năm bảy lần trước đã bị trộm đến lấy mãi mà phu điếm không thấy ai nói gì, cho nên bây giờ chúng cũng cứ làm ngơ đi là có ý dung những quân trộm cướp ấy. Lần này thiệt hại hơn 300 đồng.**

Bây giờ chưa phải là tháng tết mà còn cướp như thế, rồi ra gần tháng cố mặt đến nơi có nhiều nhà phải bỏ đi không dám ở phố ấy nữa. Ở thành phố mà còn như thế, trách nào những nơi thôn quê.

MONGAY

Lại phường bán thịt buôn người. — **Vừa rồi một chiếc tàu ở bến Hongay sắp khởi-hành đi Moncay, thì có một cô con gái hình như vẫn có người giữ lỏng, tìm một người lính cảnh-sát mà nói nhỏ rằng cô ta cùng với hai người chị em bạn nữa hiện bị một người đàn-bà Nam với một người đàn bà Khách lừa đưa đi Moncay, và khẩn-khoản xin người lính ra tay tháo cũi sổ lồng cho. Người lính cảnh-sát lập tức bắt ngay hai mụ đàn-bà ấy là Đỗ-thị-Vân và Lâm-si. Hỏi ra thì ra hai mụ bán thịt buôn người này, hiện đó ba người con gái ta là Thị-Thảo, Thị-Được và thị Nuôi, bảo rằng đưa đi kiếm việc làm ăn tốt lắm, nhưng kỳ thực là lừa đưa ra Moncay để bán.**

Hiện hai mụ dẫn ấy đã bị bắt tống giam để xét.

PHÒNG GIẤY QUAN LỤC-SỰ
DE TOURRIS

Coi về việc điền-hộ tòa án tỉnh Vinh

Yết-thị gọi đấu giá

Đến ngày thứ năm hai mươi chín tháng chín tây này hồi chín giờ sáng quan Lục sự coi về việc điền-hộ ở tòa-án tỉnh Vinh (Trước cửa chợ tỉnh).

Sẽ gọi đấu giá một thửa đất rộng hai trăm chín mươi thước vuông tây hai mươi tấc, sáu mươi bảy phân. (290m² 2067.) trên có một cái nhà một tầng số 150 ở phố Sa-lộ (Sarraut)

Định giá 8000$

Giá tiền: *Mua thời phải giả tiền ngay mà giao giả tại quan Lục-sự coi về việc điền-hộ, và phải giả thêm tiền giấy bút về việc bán ấy nữa. Tiền giấy bút ấy sẽ đọc trước khi gọi đấu giá.*

Quan Lục-sự coi về việc điền-hộ

7.141 *Ký tên:* De Tourris

Sensationnel !!!

SIOU WA & Cie

Artistique, verrier
TÉLÉPHONE Nº 593

Grand baisse pendant ce mois sur tous les articles du 1er au 20 Janvier 1927

A l'occasion de l'inauguration de notre nouveau magasin de la Rue des Pipes, Nº 50, nous engageons vivement nos chers clients, à venir visiter les stands où des Tableaux de maîtres se trouvent exposés.

De fortes remises leur seront accordées sur tous les articles. Tableaux en verre sculptés et gravés, glaces de toutes dimensions et de toutes épaisseurs, cadres en bois pour photos, glaces argentées, etc. 3370

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin [illegible]

Các thứ rượu nho cũng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này. 3001

Rượu DUBONNET
là rượu bổ Khỏe
và lập dưỡng sức lực lại
Rượu DUBONNET
danh tiếng
là nhờ nong mùi ngon bát ngát
và lại bổ Khỏe
dưỡng lập sức lực lại
Agent général en Indochine: CHARNIER, DUCHESNE, CARRIÈRE & Cie

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$ 40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

CỨ MỖI NGÀY
lại uống
MỘT VIÊN THUỐC [illegible]
CỦA ÔNG
Lương-y DEHAUT
uống trước khi dùng cơm,
thì CHẮC ĐẶNG KHỎE MẠNH LUÔN
và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra.
Thuốc màu này trị các chứng bịnh
NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU,
NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT,
KHÔNG THU THỜI.

BÁN TẠI : Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hiệu [illegible] J. BLANC

L. B[illegible] kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, tức là thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

VINO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm, có đàn bà ở cữ* . . . . *Một litre : $ 1 40*
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

[illegible] — *thuốc nước.* *Một chai :* [illegible]

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt.* *Một chai : 1 , 25*
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là [illegible]. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗng* . . . . *Một chai : 1 , 25*

GOUTTES VITAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều.* . . . . . *Một chai : 0 , 60*

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay.
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu
3005

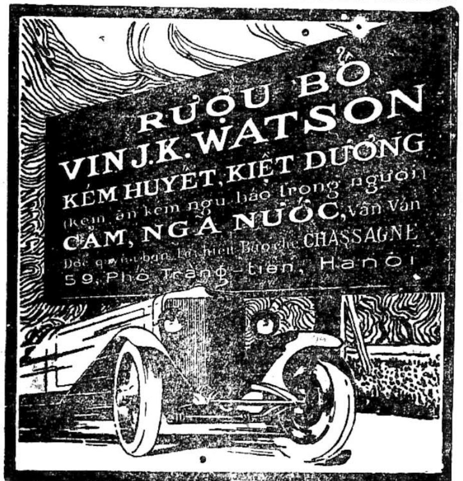

RƯỢU BỔ
VIN J.K. WATSON
KÉM HUYẾT, KIỆT DƯƠNG
(kém ăn kém ngủ, bảo trong người)
CẢM, NGÃ NƯỚC, vân vân
Đại lý [illegible] hiệu Bào-chế CHASSAGNE
59, Phố Tràng-tiền, Hanoi

BỊNH TIÊM-LA

Trị cách mới, có thuốc uống vào lỗ miệng,

thuốc liều **SIGMARGYL**

Thuốc liều Sigmargyl, *trong đời có một, hiệu-nghiệm hơn hết, có gồm ba vị thuốc giỏi trị bịnh tiêm-la đã có danh.*

Thuốc liều Sigmargyl, *uống vào, bất kỳ bịnh lâu mau, vít tích lành liền, máu me tươi tốt lại, rất lẹ.*

Thuốc liều Sigmargyl, *không độc-địa, uống khỏi lo hư dọng đau trong bao-tử cùng trong ruột gan chi cả.*

Thuốc liều Sigmargyl, *nhiều quan thầy trị bịnh tiêm-la giỏi, đã có dùng thường, cho là thuốc linh thiệt, không khi nào sơ thất.*

Thuốc liều Sigmargyl, *uống thế thuốc chích hay thật, dùng đã ít hao tốn, lại kính đáo.*

Nói tóm lại, thuốc ấy linh hay đa nhiều quan Lương-y cao học nhận chắc, muốn tường rõ thì hỏi cùng các tiệm thuốc bài rao, nói về :

Bịnh tiêm-la và cách trị bằng thuốc
SIGMARGYL

Hãng làm : LABORATOIRE CHIMIOTHÉRAPIQUE, 2, Place du Théâtre-Français, PARIS

Thuốc liều **SIGMARGYL** *có bán cùng các nhà bán thuốc.*

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra ráo phổi, làm cho hay ho vặt.

ẤY LÀ :
THUỐC NƯỚC
BỔ HUYẾT
MÁU BÒ 1$ 50

3001

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ, VÀ BỆNH ĐAU ĐỚN BỨT RỨT

Bệnh không ngủ thì thường sinh ra nhiều nỗi buồn rầu, kém đường sức khỏe, đường chí não, đeo phiền chịu tủi, mất của mất tiền. Trong các xứ nóng thì thường hay sinh ra bệnh ấy. Khi nào ngủ không được thì hay sinh ra nghĩ vẩn nghĩ vơ, đến sáng thức dậy mệt nhọc lạ lùng, nghĩ không ra việc, làm lụng gì cũng không muốn, thế mà lâu mãi thì sinh ra bệnh thương gân hay bệnh giò giai.

Ai mà không ngủ được hay kém ngủ, thì nên dùng thuốc *Neurinase*. Thuốc này làm cho ngủ được ngon giấc, làm cho bổ sức bổ chí, và không sợ nguy hiểm gì cả.

Thuốc này là do tay một người học-trò cũ ở viện Pasteur ở Ba-lê bào-chế ra.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

3046

CHỐC LỞ

Bệnh lở là một bệnh ngứa ngáy khó chịu, mà khi lở ở mặt thì lại ghê tởm nữa.

Phần thì ngứa, phần thì bẩn thỉu làm cho người ốm lo lắng, sợ rằng không bao giờ khỏi được.

Thế mà bệnh lở có phép chữa được. Một người ở Rennes có viết giấy cho bản hiệu rằng :

« Tôi có mấy lời cảm tạ ngài vì nhờ thuốc của ngài mà thằng cháu tôi đã khỏi được bệnh lở. Thằng cháu tôi năm nay 15 tuổi, người vạm vỡ mà chỉ bị lở sinh ra mất ăn mất ngủ. Cháu đi học mà hai tay lở ngứa, chảy nước vàng làm cho nó phải nghỉ học. May có quan Docteur P... bảo mua thuốc INOTYOL thì bôi có một lần đã đỡ ngay. Thực là nhờ thuốc của ngài cháu mới khỏi bệnh »

Xem đó thì biết thuốc INOTYOL công hiệu là chừng nào. Bất cứ bệnh gì ở ngoài da, cứ bôi nó là khỏi hết, như bệnh lở chốc, mụn loét, vân vân.

Thuốc mỡ INOTYOL có bán ở các hiệu thuốc Bắc kỳ.

INOTYOL

Urocédrol Gallo

Thuốc mới trừ bệnh lậu, chế bằng Essence de Cédrus Atlantica. Tốt hơn các thứ thuốc đàn-hương không bao giờ làm đau thận, và trị bệnh rất chóng.

BÁN TẠI.

Hanoi, hiệu Chassagne.

Haiphong, hiệu Brousmiche.

LIỆT KHÍ LIỆT GÂN

Yếu sức mỏn dâm, lảo nhược sớm

Uống thuốc liều **Pilules Ginat** mau mạnh hết

Có bán cùng các nhà bán thuốc

SPÉCIALITÉS PEYRARD, 46, rue de Grenelle, PARIS

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài độc-giả báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; bỏ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

Muốn trị bệnh rôm sảy, thì dùng thuốc LE SUDOL thật là công-hiệu vô song.

Vì thuốc ấy làm cho khỏi ngứa-ngáy.

Vì thuốc ấy làm cho da-dẻ được mát mẻ dễ chịu

Mỗi hộp : 0$ 80

CÓ CẢ CÁI CHẤM BỘT NỮA

CHỈ TẠI HIỆU BÀO-CHẾ :

CHASSAGNE

Số 59, phố Paul Bert, Hanoi

có bán thôi.

KHÔNG GÌ THÚ BẰNG

Ăn cơm xong rồi,

Uống một cốc nhỏ

RƯỢU

Rhum du Pilar

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom-Penh.

3007

Thuốc HÉMOGLOBINE BYLA

Trừ bệnh huyết suy rất mạnh

CỨNG CÁP
MẠNH MẼ
BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhất

Xin hỏi tại hiệu BYLA

26, Avenue de l'Observatoire. — PARIS (France)

GRANDS-MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT — HANOI

Bây giờ và trong hết tháng Septembre

VỤ KHAI TRƯỜNG

Bảng đá giả, nhẵn, khung kẽm 19 × 28 c/m.	Mỗi cái :	3 fr. 15
Vở Cahier piqûre, 40 trang « Celtic » bìa nhẵn.	Mỗi quyển :	1 fr. 20
Vở Cahier écolier, couverture in 4°, réglure travers 50 trang « Incroyable ».	Mỗi quyển :	0 fr. 95
Vở Cahier piqûre, 20 tờ « Charlemagne » bìa nhẵn, papier réglé Alfa.	Mỗi quyển :	1 fr. 70
Vở Cahier brochure, 6 quyển « Idéal » bìa tốt.	Mỗi quyển :	3 fr. 75
Bút chì đen « Parfait » N° 2, gỗ sơn.	Mỗi tá :	2 fr. 50
Ngòi bút Sergent Major, hộp 100 ngòi.	Mỗi hộp :	6 fr. 00
Quản bút gỗ, sơn mùi	Mỗi cái :	1 fr. 20
Quản bút máy « Viala » quản bằng nhựa, ngòi vàng 14 carats, có hộp và compte-gouttes. Bán hạ giá	Mỗi cái :	35 fr. 00
Túi sách da cừu đen, hai ngăn, 23 × 32 c/m.	Mỗi cái :	45 fr. 00
Trousse d'écolier, da cừu, 16 cái.	Mỗi trousse :	23 fr. 50
Ca-tông để vẽ « Annonay » khổ 51 × 67 c/m.	Mỗi cái :	13 fr. 50
Compas đựng vào túi, cả bộ có 9 cái, đồng nhẵn.	Mỗi túi « Giá đặc biệt » :	45 fr. 00
Compas đựng hộp, cả bộ có 7 cái	Mỗi hộp :	37 fr. 50
Bút chì Conté hai mùi, xanh và đỏ, gỗ sơn, sáu cạnh.	Mỗi cái :	1 fr. 75
Thước rẹt, gỗ lê, dài 40 c/m	Mỗi cái :	1 fr. 50
Tự-vị Petit Larousse illustré, lứa mới, 1760 trang, 13.5 × 20 c/m.	Mỗi quyển :	40 fr. 00

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

東法滙理銀行

SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Có những chỉ-dụ sau này chuẩn cho được hưởng-thụ đặc biệt quyền lợi :
21 Janvier 1875, 20 Février 1888, 19 Mai 1900,
6 Janvier 1920, 13 Janvier 1921, 12 Janvier 1922, 17 Janvier 1923,
10 Janvier 1924, 16 Janvier 1925, 16 Juillet 1925 và 11 Décembre 1925.

TƯ BẢN DỰ ĐỊNH : Francs **72.000.000**
TƯ BẢN NỘP RỒI : » **68.400.000**
TỔNG CỘNG KHOẢN DỰ-BỊ NGÂN
NGÀY 30 JUIN 1294 : » **81.059.020**

Chánh quán tại : Paris (VIIIe), 96, Boulevard Haussmann

Chánh trị-sự : **M. A. DE MONPLANET, Hộ-bộ tổng thanh-tra hàm, Chánh chủ ngân hàng Crédit Commercial et Industriel, Chánh chủ công-ty mỏ Than Hongay (Société française des Charbonnages du Tonkin).**

Phó trị-sự : **M. STANISLAS SIMON, trị-sự công-ty Điền-Việt Thiết-lộ.**

Tổng chủ nhiệm : **M. THION DE LA CHAUME, nguyên Hộ-bộ thanh tra.**

CHO THUÊ TỦ BẠC

Tại chi quán Hanoi và Haiphong có cho các nhà gởi tiền thuê tủ bạc. Cách thức về việc thuê tủ bạc này tổ chức y hệt những nhà Băng to bên Đại-pháp.

Muốn hỏi giá cả, và xem xét buồng để các tủ bạc thì hỏi tại nhà băng về phòng (Service des titres).

Hiệu viết tắt để gửi điện-tin : INDOCHINE.

3048

Luan